

Hər kəs ədalətli olacaq

ƏDALƏT

Dövlət başçısı: "Polisə daş atan utanmalıdır"

"Polisə daş atan utanmalıdır - öz ailəsi qabağında, uşaqları qabağında, ailə üzvləri qabağında, ictimaiyyət qabağında. Çünki o eybəcər mənzərəni ictimaiyyət görüb. Ona görə mən təpsirəm, bir həftə vaxt veririm, həm mənə, həm ictimaiyyətə məlumat verilməlidir və məsələ araşdırılmalıdır".

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri Prezident İlham Əliyev 2023-cü ilin 6 ayının sosial-iqtisadi yekunlarına həsr olunmuş müşavirədə Gədəbəydə baş verən hadisələr barədə danışarkən deyib. "Azərbaycanda xaos, özbaşnalıq, təxribat xarakterli addımlar 1993-cü ildə başa çatıb. Əgər kimsə unudubsa, biz xatırlada bilərik. Ona görə vətəndaşlar da həm mədəniyyət göstərməlidirlər, necə deyirlər, mərifət göstərməlidirlər, qanuna tabe olmalıdırlar, polisə daş atmamalıdırlar, polisə daş atmaq heç kimə şərəf gətirən hərəkət deyil. Bu, birincisi. İkincisi, bu, cinayətdir. Əgər Azərbaycan polisi dözümlülük göstərsə, o demək deyil ki, kim istəyir polisə daş ata bilər. Bu, qətiyyətin mümkün deyil. Mən hər kəsə deyirəm, burada biz kiminsə nazı ilə oynaya-sı deyilik, necə lazımdır, əgər lazım bilsək, kimi lazımdır, elə cəzalandırırıq ki, peşman olar", - Prezident bildirib.

Nazir DİN-in 4 əməkdaşına ali xüsusi rütbə verdi

Daxili işlər orqanlarının 4 əməkdaşına ali xüsusi rütbə verilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov Daxili İşlər Nazirliyində 2023-cü ilin 6 ayında əməliyyat-xidməti fəaliyyətinin yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş kollegiya iclasında çıxışı zamanı deyib. Nazir məmnunluqla qeyd edib ki, daxili işlər orqanlarının fəaliyyətini həmişə yüksək qiymətləndirən cənab Prezidentin sərəncamları ilə ictimai təhlükəsizliyin və əsaişin təmin edilməsində, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə xüsusi xidmətlərinə, qarşıya qoyulmuş tapşırıqların icrasında fərqləndiklərinə görə 38 əməkdaş və hərbi qulluqçu dövlət mükafatlarına layiq görülüb, habelə rəhbər vəzifəli 4 əməkdaş ali xüsusi rütbə verilib.

Nazirlər görüşdü

Azərbaycan baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev ermənistanlı həkmar Mger Qriqoryanla görüşüb.

Adalet.az xəbər verir ki, onlar iki ölkənin sərhəd bölgəsində bir araya gəliblər. Eyni zamanda, Dövlət Sərhədinin Delimitasiyası və Sərhəd Təhlükəsizliyi Komissiyasının növbəti, dördüncü iclası keçirilib. Tərəflər Azərbaycan və Ermənistan liderləri səviyyəsində müxtəlif formatlarda əldə edilmiş razılaşmaları nəzərə alaraq delimitasiya məsələlərinin müzakirəsini davam etdirib, bir sıra təklifləri və prosedür məsələləri nəzərdən keçiriblər. Ş.Mustafayev və M.Qriqoryan həmçinin komissiyaların növbəti iclasının tarixini və yerini işçi qaydada müəyyən etmək barədə razılığa gəliblər.

Ərdoğan Qarabağdan danışdı

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Vİlnüsdə keçirilən NATO sammiti çərçivəsində mətbuata açıqlamalar verib.

Dövlət başçısı Azərbaycan ərazisində müvəqqəti olaraq yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlıları barədə sualı da cavablandırıb. Türkiyə lideri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bölgədəki vəziyyəti diqqətlə izlədiyini deyib. "Burada razılaşma ondan ibarətdir ki, 2025-ci ilə qədər Rusiya sülhməramlıları təyin olunmuş yerlərdə qalacaq. 2025-ci ildə Rusiya ərazini tərk edəcək. Mən də Rusiyanın bu razılaşmaya sadıq qalacağına inanıram. Qaradaxım İlham Əliyev də məsələni diqqətlə izləyir", - deyər Ərdoğan bəyan edib.

Elşad Hacıyevə yeni vəzifə verildi

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat Xidmətinin rəisi vəzifəsinin müvəqqəti icrası polis polkovnik-leytenantı Elşad Hacıyevə tapşırılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bununla bağlı daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov müvafiq əmr imzalayıb. Qeyd edək ki, daha əvvəl DİN-in Mətbuat Xidmətinin rəisi polis polkovniki Ehsan Zahidov idi. O, ötən gün xidmətdə olmanın son yaş həddi ilə əlaqədar təqaüdə göndərilib. E.Hacıyev isə nazirliyin Mətbuat Xidmətinin şöbə rəisidir.

Naxçıvanda bəzi publik hüquqi şəxslər ləğv edilib

Yeni qurumlar yaradılıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasında olan bəzi publik hüquqi şəxslər ləğv edilib.

Adalet.az xəbər verir ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasında aqrar sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında fərman əsasında, "Naxçıvan Məhsulları" publik hüquqi şəxsi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Nazirlər Kabinetinin tabeliyində olan "Naxçıvan Toxumçuluq Mərkəzi" publik hüquqi şəxsi ləğv edilərək əmlakı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə verilib.

Bundan başqa muxtar respublikada yeni qurumlar yaradılıb. Belə ki, Naxçıvan Kənd Təsərrüfatı Laboratoriyaları Mərkəzi, "Naxçıvan Aqrar Xidmətlər Mərkəzi" publik hüquqi şəxsi, "Naxçıvan Aqrar İstehsalat, Tədarük və Təchizat" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, Akademik Həsən Əliyev adına "Araz" Elmi-İstehsalat Birliyi və Toxumçuluq və Bitkilərin Mühafizə İdarəsinin bazasında Akademik Həsən Əliyev adına Naxçıvan Kənd Təsərrüfatı Elmi-Tədqiqat İnstitutu yaradılıb.

Qurumlar Naxçıvan Muxtar Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində olacaq.

İradə TUNCAV

Lənətə gəlmişlər

Keçən həftə Şabranda xarici vətəndaşları müşahidə etmək imkanı oldu. Ərəbləri siz də hər yerdə görürsünüz. Bu məlum Avropalılar da vardı...Bir çirkin ingilis qadın vardı...Ona da baxdım diqqətlə.Burnu dik (yeni ədəsi böyük) görünürdü. Təbii, dünyanın yiyəsidilər,hər şey ,hər yer onlarındır... Amma ,amma,amma... Qafqaz insanının nə yemək zövqü,nə geyim zövqü ,nə məişət zövqü yoxdu onlarda. İstehsal etdikləri ətriyyatı da,tekstil də ,ümumiyyətlə əşyaları da biz alırıq hər zaman. İndi vəziyyət qəlizləşib və onların satdıqlarını ala bilmirik...Çara qalıb silah satmağa... Hamıya lazım deyil axı...Ona görə nə lazımdır? Savaş,müharibə... Lənətə gəlmişlər.

Hər kəs ədalətli olacaq

ƏDALƏT

www.adalet.az

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin iyulundan çıxır

№ 26 (6019) 14 iyul 2023-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Prezident məmurlara bir həftə möhlət verdi

Bax:səh-2

Media savadlılığının artırılması ilə bağlı görüş keçirilib

Elm və Təhsil Nazirliyi ilə Medianın İnkişafı Agentliyi arasında media savadlılığının artırılmasına dair görüş keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən Elm və Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbəri Mətin Kərimli hər iki qurum arasında əməkdaşlıq çərçivəsində görülən işləri təqdir edib. Mətin Kərimli gələcəkdə bu əməkdaşlığın daha da genişləndiriləcəyinə əminliyini bildirib.

Medianın İnkişafı Agentliyinin İcraçı direktoru Əhməd İsmayılov öz növbəsində media savadlılığının artırılması ilə bağlı həyata keçirilən dövlət proqramları, bu sahənin mövcud vəziyyətindən bəhs edib və kütləvi informasiyanın istehlakçı tərəfindən təhlilin vacibliyini vurğulayıb. Görüş çərçivəsində media savadlılığının əhəmiyyəti, ali və ümumtəhsil məktəblərində tədris proqramı çərçivəsində menimsənilməsi, beynəlxalq təcrübə və fəaliyyət planı müzakirə olunub. Bununla yanaşı, qurumlararası əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşdə media savadlılığı ilə bağlı təqdimat da nümayiş olunub.

"MƏMMƏD" VƏ "MAMED" ADLARINA YASAQ QOYULDU

Terminologiya komissiyası, ya komitəsi onun sədri bir açıqlama verib ki, məsləhət olub ki, "Məmməd" və "Mamed" adlarının qoyulması qadağan edilib. "Mamed"i başa düşdük, amma "Məmməd" niyə? "Məmməd" "Mühəmməd" sözünün türkcləşmiş variantıdır və bu günədək də bu adda Türk dünyasında Məmməd (Mehmet) adlı çox böyük filosoflar, şairlər dünyada öz sözlərini deyibmişlər və deyirlər. İndi onların adını necə yazacağıq? Məhəmməd Arif, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Məhəmməd Akif, Məhəmməd Rahim, Məhəmməd Araz, Məhəmməd İsmayıl, Məhəmməd Oruc, Məhəmməd Aslan və sair və ilaxır. Terminologiya komissiyası oturub-oturub iş görmək adına fikirləşdiklərinə bax. Azərbaycanda o qədər yabançı adlar qoyulur ki, onları yasaqlamaq əvəzinə "Məmməd" adını yasaqlayırlar.

Görəsən, görkəmli yazıçı Çingiz Hüseynovun "Məhəmməd, Məmməd, Məmiş" əsəri növbəti çapında necə yazılmalıdır? Nə isə. Qulağımız gündə bir menasız təklif eşitməyə kar olar.

FRANSADAKI OLİMPIYA OYUNLARI BOYKOT OLUNA BİLƏR

Gələn il Fransada Yay Olimpiya və Paralimpiya Oyunları keçiriləcək. Amma hadisələr belə davam eləsə, necə ki 80-ci ildə Moskva Olimpiadası boykot edildi, Fransada da Olimpiada boykot oluna bilər.

İki səbəb var: birincisi, ölkədə vəziyyət itü günündədi, Makron ordunu da töküüb, xüsusi təyinatlılarını da iğtişəşləri yığıb-yığışdırıa bilmir. İkincisi də, Makron idmana siyaseti qatıb.

QIZIL XAÇ ADI ALTINDA QAÇAQMALÇILIQ

Kim bilir təkcə Qarabağa gələnlər deyil, başqa ölkələrə gələnlər də yardımların arasında qaçaqmal, hətta silah-sursat da daşıyırmışlar. Və çox gözəl bildirdilər ki, onlara məxsus olan maşınlar toxunulmazdır və yoxlanılmır. Bu da onların əl-qolunu açır.

Laçın sərhəd keçid məntəqəsində sərhəddəyimiz ayıqlığı nəticəsində onların bu əməlləri ifşa olundu. İndi oxuyuram ki, həmin maşınların sürücüləri işdən qovulublar. Qaçaqmal daşımaq cinayətdir, işdən qovulmaqla iş bitmir. Həmin sürücülər cinayət məsuliyyətinə calb olunmalıdır və bundan başqa Xarici İşlər Nazirliyimiz Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinə nota göndərmişdir ki, işlərinə bir səlhiqə-düzən versinlər. Əks halda onların maşınları Qarabağa buraxılmayacaq.

Dünya xərcəngin müalicəsini kəşf etmək ərafındadır

Massaçusets Texnologiya İnstitutunun (MIT) alimlərinin xərcəngə qarşı hazırladığı yeni peyvənd sağadın keçirilən heyvanların 80 faizində şişi məhv edib.

Yeni dərman T-hüceyrələrinin immun reaksiyasını gücləndirir, həmçinin onların lazımi müalicəvi xüsusiyyətləri istehsal prosesinə başlayır. Müalicə qliblastoma və melanoma olan gəmiricilərin böyük əksəriyyətində xərcəngin yox olmasına gətirib çıxarır. İndiyədək bərk şişlərdə immunoterapiyanın belə effektivinə nail olmaq mümkün deyildi. Hazırda alimlər müxtəlif növ şişlərin müalicəsini öyrənməyə və adaptasiya etməyə davam edib. Daha sonra terapiya insanlarda təhlükəsizlik və effektivlik baxımından qiymətləndiriləcək.

VAY DƏDƏM, VAY

Nə qərribə dünyada yaşayırıq. Dünyədək Ekologiya və Təbii Sərvətlər naziri Muxtar Babayevi tərifləyənlər, onunla mediaturuna çıxanlar, onunla birlikdə ağac əkilib, şəkli çəkilib fəxr edənər və tərifləyənlər bir anın içində necə döndülər? Möhtərəm Prezidentin hökumət üzvləri ilə görüşündə Muxtar Babayevə dediyi tənqidlərdən sonra qəmlərini sıyırır düşüblər nazirin üstünə. Belə etməyin, dostlar, belə etməyin.

Və yaqın fikirləşirlər ki, bu tənqiddən sonra Muxtar Babayev vəzifəsi ilə vidalaşmalı olacaq. Hər bir nazirin, hər bir yüksək vəzifəli memurun işində nöqsanlar var, hər nöqsana görə nazir və yüksək vəzifəli dövlət memuru vəzifədən kənarlaşdırılma ölkə dağlılar.

Həç olmasa Bakıdan hər üç istiqamətə çıxan ilanmələməz səhralarda Muxtar Babayevin saldıqı meşələri gözüünüzün qabağına gətiridin. Düzüdü, bunun əsasını Hüseyn Bağirov qoyub, amma Muxtar Babayev də bu işi ləyaqətlə davam etdirib. Nazir kimi üzünə düşən öhdəlikləri də layiqincə yerinə yetirib və sizlər də mediaturalarda bunun şahidi olub palaz-palaz təriflər yazmışsınız. İndi nə oldu sizə?

BNA-dan xəbərdarlıq

Adalet.az xəbər verir ki, qurum məlumatına görə, "Yol hərəkəti haqqında" qanuna əsasən ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələrinin dayanacaq yerini işarə edən 5.12 yol nişanına 15 metrədən az yaxınlıqda avtomobillərin dayanması və durması qadağandır.

"Dayanacaq məntəqələrində avtomobilləri park etmək, xüsusən avtomobulların dayanacağına yarıq yerlərinin minidüşməsinə ciddi şəkildə əngəl yadırır. Qeyd edək ki, bu xətalər qanunvericilik nəzərdə tutulmuş hallarda inzibati məsuliyyət yaradır. Yol hərəkəti və təhlükəsizlik qaydalarına əməl etməyinizi xahiş edirik", - deyər məlumatda qeyd olunur.

Aqil ABBAS aqilabbas@rambler.ru

MƏMMƏD ƏMİNƏ MƏHƏMMƏD ƏMİN DEYƏSİ OLMADIQ

Necə gündür sosial şəbəkələrdə Terminologiya komissiyasının verdiyi bir açıqlama müzakirə, daha doğrusu, lağlağı obyektinə çevrilib. Yaqın bildiniz, söhbət "Məmməd" və "Mamed" adlarından gedir. Aləm qarışandan sonra terminologiya komissiyasının sədri (daha dəqiq desək, sədr müavini) bir açıqlama verərək deyilənləri təkzib edib. Elə isə terminologiya komissiyasının sədr müavini əgər ilk açıqlamamı verməyib, ilk dəfə o açıqlamamı yayın saytı versin məhkəməyə. Və məhkəmənin qərarıyla da saytı təkzib versin. Əgər deməyib, özünə arxayındırsa. Yoxsa "Ədalət" qəzeti niyə onun təkzibini çap etməlidir? Sizə maraqlı bir hadisə danışım. 82-ci ildə atamın ilk nəvəsi doğulmuşdu. Mən də həmişə nəsilə doğulan uşaqlara hələ gəncliyimdən türk adları qoymağa çalışırdım. Bir xalam vardı, o bəyənmirdi mən seçdiyim adları və deyirdi ki, bu öz uşaqlarına vedrə-vanna adı qoyacaq.

Bax:səh-2

RÜŞVƏT ALI ATTESTASIYA KOMİSSİYASINA DA GEDİB ÇIXIBMIŞ

Məlum olub ki, AAK-in iqtisad elmləri üzrə Ekspert şurasının elmi katibi Şəfa Əliyev səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək rüşvət müqabilində müəyyən şəxslərin elmi dərəcə almasına köməklik göstərmişdir. Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Şəfa Əliyevin keçirdiyi əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində Şəfa Əliyevin əməlləri ifşa olunub, vəzifədən kənarlaşdırılıb və ev dustaqlığına götürülməsi ilə bağlı həbs qəti-İmkan tədbiri seçilib. Allah sana rəhmət eləsin, Azad Mirzəcəzadə. Yaqın qəbrində qvrılır.

Bakı Nəqliyyat Agentliyi avtomobil saxlayanlara xəbərdarlıq edib.

günün LƏTİFƏSİ

Haqsız tutulmuş bir nəfərin atası çox əziyyətəndən sonra Zakir Qaralovun qəbuluna düşür.

Zakir Qaralov:

- Ay kişi, nə istəyirsən?
- Ağsaqqal!
- Sizde Quran var?
- Yox, bura prokuraturadı.
- Sizde İncil var?

Haqsız tutulmuş bir nəfərin atası çox əziyyətəndən sonra Zakir Qaralovun qəbuluna düşür.

Zakir Qaralov:

- Ay kişi, nə istəyirsən?
- Ağsaqqal!
- Sizde Quran var?
- Yox, bura prokuraturadı.
- Sizde İncil var?

DOĞMALARIN ŞƏKLİ MƏNİ KÖVRƏLTDİ

Məşhur jurnalist, uzun illər Az.TV-nin Qarabağda xüsusi müxbiri işləmiş Eldar İsmayilov sosial şəbəkələrdə tez-tez çox maraqlı şəkillər paylaşır. Onu da qeyd edim ki, Eldar həm də özü fotoaparatta işləməyi xoşlayır. Onun arxivində unikal şəkillər var, tez-tez də paylaşır. Bəzən hərdən özüm də xahiş edirəm ki, belə şəkilləri çox paylaş. Bu şəkillərin demək olar ki, hamısı Qarabağda çəkilib. Mən Qarabağı əsərlərimdə yaşatdığım kimi Eldar da fotoşkillərdə yaşadır. 53 ildir Eldarla dostluq edirəm, amma bu nəmər bir dəfə də olsun mənim şəkli çəkməyib.

Baxıram indi bir şəkli paylaşım, mənim əmioğlum Şahmar Əkbərzadə, mənim yerlim kolanı Həsən Qəhrəmanov və qəpi bir qonşu Xudu Mustafayev (Sadiq). Şəkli 1966-cı ildə Ağdamda "Lenin yolu" qəzetinin redaksiyasında çəkilib. Həm kədərəndim, həm də yadına qəribə bir hadisə düşdü.

Universitetdə oxuyanda "bezdarnı" şeirlər yazırdım və göndərdim "Lenin yolu"na. Bir gün qəzetin əməkdaşı Xudu Sadiq redaksiyanın poçtuna gələn şeirlər haqqında məqalə yazır və məni də təqdir edir.

Çox pis oldum, sonra eşitdim ki, Həsən Qəhrəmanov (o da pəhləvan cüseli bir oğlan idi, asl kolanı balası idi) hücum edib Sadiqin üstünə ki, sən nə haqla mənim əmioğlumun da şeirini təqdir etmişən, özü də qəpi bir qonşusunuz.

Xudu müəllim də deyib ki, vallah, bildirdim ki, o Aqil bizim qonşu Məhəmmədin oğlu Aqildir.

Amma o təqdir mənə dərs oldu, uzun illər şeir yazmadım, heç indi də yazmıram. Olur, azəri yurdunun oğluyam mən də, az-az uydururam yeri gələndə.

Şəkli baxdım, çox kövrəldim, əmioğlum Şahmar Əkbərzadənin laçın vaxtlarının şəkli, amma elə rəhmətə gələndə də laçın oğlan idi.

Elşad Miri: Elə Məhəmməd adını da yersiz qəbul edəkmi?

Dünənə Nazirlər Kabinetinin yanında Terminologiya komissiyasının sədri Sayad Sadiqovun Mamed və Məmməd adlarını əvəzləmələri haqqında sualların ehtiyatda olan polkovnik-leytenant, hərbi ekspert, Əməkdar jurnalist İbrahim Rüstəmli cavablandırır.

Emin

Bu gün Tovuz döyüşlərinin 3-cü il-dönümüdür.

Azərbaycan Ordusunun qəhrəmanlıq salnaməsinə qızıl hərflərlə yazılan Tovuz döyüşləri ilə bağlı Adalat.az-ın suallarını ehtiyatda olan polkovnik-leytenant, hərbi ekspert, Əməkdar jurnalist İbrahim Rüstəmli cavablandırır.

- İbrahim müəllim, bir hərbiçi olaraq sizin baxış bucağından Tovuz döyüşlərinin hərbi tariximizdəki yeri necə görürsünüz?

-Tovuz döyüşləri haqqında danışmadan əvvəl mən, bir qədər geriye - 2016-cı ilin aprel döyüşlərinə qayıtmaq istəyirəm. Bilirsiniz ki, aprel ayının 1 və 2-si bütün cəbhə boyu Azərbaycan mövqeləri və yaşayış məntəqələri Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən şiddətli artilleriya atəşinə tutuldu. Ermənilər bu təcridatlarına cavab olaraq, Azərbaycan Ordusu sürətli əks-hücum əməliyyatı ilə düşməni ağır məğlubiyyətə uğrudaraq, Füzuli, Cəbrayıl və Ağdərə rayonlarının işğal altındakı ərazilərinin 2000 hektardan çox hissəsini azad edib. O cümlədə Tərtər rayonunu Taliş kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələ təpə yüksəkliyi və Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Güllüstan kəndi, Tərtər rayonunun Qazaxlar kəndi və Tərtər rayonunu Suqovuşan kəndi istiqamətində yollar düşməndən azad olundu.

- Yaxımdadır, o vaxt hərbiçi olan, arxa cəbhənin ehtiyatda olan əsgər və zabirləri hərbi komissarlıqlara dəstə-dəstə üz tuturdular, döyüşmək üçün mürcət edirdilər....

-Məhz bu hadisədən sonra Cocuq Mərcanlı, Horadiz və sair yaşayış məntəqələrimizin təhlükəsizliyi təmin olundu. Bütün bunlar 30 il Azərbaycan ərazilərini işğal altında saxlayan erməni terror qruplarına qarşı beynəlxalq ictimaiyyətin etinasız münasibəti və eyni zamanda ermənilərin əməllərinin cəzasızlığı dayanırdı. Düşmənlər tərəf bu münasibətdən sonra daha da quduzlaşıb, təkəb Azərbaycan xalqını, ordusunu deyil, Azərbaycan adına, türk adına nə varsa hamısını təhqir edirdi, alçaldırdı. Bu ne etik, ne davranış, ne də siyasi normalara sığan bir hərəkətdir. Bəli, Aprel döyüşləri atəşəkdə dövründən-həmin dövrə kimən gərgin, şiddətli döyüşlər hesab olunurdu. Düşmənlər burada cavabını gözlənilməz şəkildə aldı. Yeni Aprel döyüşləri "qüdrətli", "yenilməz"

DTX-dən əməliyyat: Azərbaycanda terror törətmək istəyən şəxs saxlanıldı

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə və dövlət maraqlarına qarşı yönələn terror-təxribat və kəşfiyyət-pozuculuq fəaliyyəti ilə mübarizə istiqamətində əməliyyat-istintaq tədbirlərini davam etdirir.

DTX-dən Adalat.az-a verilən məlumata görə, aparılan araşdırmalarla Əfqanıstan İslam Respublikasının vətəndaşı, 1990-cı il təvəllüdü Fəvzan Musa Xanın digər şəxslərlə qabaqcadan əlbir olaraq Azərbaycan Respublikası ərazisində ictimai sabitliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq, dövlət hakimiyyət orqanları və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə partlayış, yanğın və ya digər bu kimi hadisələrlə müşayyətil olunaçaq, insanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər yetirilməsi, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulması və başqa ictimai

təhlükəli halların baş verməsi ilə nəticələncək terror aktı törətməyi planlaşdırması müəyyən edilib. Məlum olub ki, adıçəkilən cənab qeyd olunan cinayət əməllərini törətmək niyyəti ilə xarici ölkədən Azərbaycan Respublikasına gəlmiş, Bakı şəhərində yaşadığı müddətdə üçüncü

dövlətin ölkəmizdəki Səfirliyinin yerləşdiyi ərazinin koordinatlarını müəyyənləşdirmək və terror aktını planlaşdırmaq məqsədilə səfirliyin binasının ətrafında müşahidə aparmış, terror aktında iştirak edə biləcək şəxslərin müəyyən edilərək bu fəaliyyətə cəlb olunması, odlu silah və partlayıcı maddələrin əldə edilməsi,

bu məqsədlə maliyyə dəstəyinin alınması üçün digər şəxslərə əlaqəyə girərək sövdələşib. Faktla bağlı Fəvzan Musa Xan DTX-nin İstintaq baş idarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 28, 214.2.1 və 28, 214.2.3-cü (qabaqcadan əlbir silah və silah qismində istifadə olunan predmetlərdən istifadə etməklə terrorçuluq hərəkətlərinin törətməsinə hazırlıq) maddələri ilə başlanmış cinayət işi üzrə cinayət başında saxlanılaraq təqsirləndirilən şəxs qismində məsuliyyətə cəlb olunub və barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda terror aktını planlaşdıran şəxslərin dairəsinin tam müəyyən olunması istiqamətində DTX tərəfindən kompleks istintaq-əməliyyat və beynəlxalq hüquqi prosedur tədbirləri həyata keçirilir.

Hafiz Hacıyev: "Hərbi xidmətdən yayınan şəxslərin siyahısı üzə çıxarılmalıdır.."

"Bu məsələ barədə dəfələrlə matbuatda danışmışam. Bunu görmürdülər ki, Arzu Rəhimov nə işlə məşğul idi? Əlibəte, görürdülər, çox şeyləri bildirdilər. İndi yaqın ki, hardasa maraqlar üst-üstə düşmədi deyə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə korruptsiya faktlarını araşdırmağa başladılar"

Sadəcə deməyək ki, bu sahədəki nöqsanlar aradan qaldırılın ki, Azərbaycan xalqı razı qalsın. Araşdırın görün bu günə qədər bir məmurun övladı hərbi xidmətdə olubmu? Amma hamısını yazırlar ki, hərbi xidmətdə olub. Arzu Rəhimovu vəzifədən çıxarmaq azdır, onu həbs etsinlər. Qoy rayonlarda Səfərbərlik idarələrində hərbi xidmətdən yayınan insanların siyahısı üzə çıxarılmalıdır.

nıslın. Görək bunlar niyə hərbi xidmətə getməyiblər.

Biz bu dövləti, xalqı həyatımızdan çox istəyirik. Mən şəxsən Azərbaycan dövlətinin qorunub saxlanılmasında həyatımı qoydum, ürəyimi xəstəliyə saldım. Düşəndən artıq nə etməliydik ki, bəzən insanlar qazandıq. Üst-üstə hücumlar oldu. Məsələ bunla bitmir. Səfərbərlik idarələrində aparılan yoxlamalar, həbslər davam etdirilməlidir. Bu gün elə məmur var ki, "Yeni Azərbaycan Partiyası"nın rəhbəri deyil. Bunu üzə çıxarmışdır. Böyük bir rayonda böyük bir müəssisənin rəhbəriydi adam. Milyardlarla pul yeyib və bunu onun nəzirinə çıxarmaq azdır, onu həbs etsinlər. Qoy rayonlarda Səfərbərlik idarələrində hərbi xidmətdən yayınan insanların siyahısı üzə çıxarılmalıdır.

Vasif Əlihüseyn

Politoloq: "Rusiya "sülhməramlıları" bu hərəkəti etməklə.."

Adalat.az xəbər verir ki, bunu politoloq Samir Hüseynov deyib. Politoloq daha sonra bütövlərlə əlavə edib:

"Rusiya "sülhməramlıları" bu hərəkəti etməklə həm də onu göstərməmiş oldu ki, Azərbaycandan Qarabağ bölgəsində erməni

separatizminin dəstəklənməsi onların maraqlarına xidmət edir. Rusiya bütün gücü ilə bölgədə gərginliyi davam etdirilməsində maraqlıdır. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, 10 Noyabr 2020-ci il sazişi öz hüquqi qüvvəsini itirir.

Görünür Rusiya "sülhməramlı" qüvvələri bəyraqın Azərbaycan üçün nə qədər müqəddəs olduğunu və onun uğrunda can verib, qan töküklərini hələ də anlama bilməyiblər"-deyə politoloq bildirib.

Vasif Əlihüseyn

"Bu döyüş milli birliyin və qələbənin təməlini qoydu"

Polkovnik-leytenant ilə MÜSAHİBƏ

Ermənistan ordusunun mifini darmadağın etdi. Azərbaycan ordusu ermənilərin quduşu, "qüdrətli" Ohanyan səddini 18 daqiqəyə yarıdı. Azərbaycan Ordusu Aprel döyüşlərində öz gücünü düşməne belə göstərdi.

- Amma bunların adı erməni. Ermənilər ordumuzun bu cavabından 4 il sonra- özünə gələndən sonra yenə eyni qaydada quduzluqlarını ortaya qoydular.

- Bəli, 2020-ci ilin 12 iyulunda cəbhənin Tovuz rayonu istiqamətində ərazilərimizi atəşə tutmağa başladılar, Goranboy istiqamətində də bu cəhdlər təkrarlandı. Döyüşün ilk saatlarında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 2 hərbi qulluqçusu şəhid oldu, 5 nəfər yaralandı. Həmçinin Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, döyüşlər zamanı Ermənistan Ordusunun şəxsi heyəti çoxsaylı itki verdi. Düşmənin hər cür təxribatlarının və gözlənilməz hücumlarının qarşısını qətiyyətlə alan Azərbaycan Ordusu ikinci dəfə ermənilərə ney qədir olduqlarını isbəttdi. Azərbaycan hərbiçisinin qətiyyəti, əzmi sayəsində 100-dən çox erməni hərbiçisi və onlarla hərbi obyektləri məhv edildi. O bir neçə gün ərzində ermənilər yuvalarına qayıdaraq, Ermənistan ordusu məhz Tovuz döyüşü zamanı itkilərinin çoxluğundan və qorxudan, eyni zamanda səngərləri qoyub qaçan fərarilərinin çoxluğundan dəhşətə gəldilər.

- He yadımdadır, həmin vaxt erməni mediası yazırdı ki, Azərbaycan ordusu qarşısında duruş gətirə bilmir. Döyüşü izləyən ermənilərdə "panika" yaratmaq üçün ağıla gələn yalanları yazırdı.

- Təvəzükər Ermənistan cəbhədəki ağır uğursuzluğunu xalqdan gizlədərkə, hərbi rəhbərliyin doğru olmayan məlumatlarını yayırdı. Atalar necə deyib: Cüdani çuvalda gizlətmək olmaz! Tovuz döyüşlərinin Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatmasını Ermənistanın hərbi ekspertləri də etiraf etdilər.

Ermənistanın həmin dövrdə müdafiə nazirinin müavini olan general Arkadi Ter-Tadevosyan İrəvandan "İmpuls 106.5 FM" radiosuna verdiyi müsahibəsində bildirdi ki, Azərbaycan Ordusu bu döyüşlərdə öz hədəfinə çatdı: "Onlar Ermənistanın bəzi hərbi obyektlərini darmadağın etməklə bərabər, həm də bizim əsas hərbi obyektlərimizin bir çoxunun yerini təsbit etməklə gələcək döyüşlərdə böyük üstünlüklər qazanmağı bacarıcaqlar. Bu və ya digər ağır nəti-

cələlərə görə deyə bilərik ki, Tovuz döyüşlərində Ermənistan ordusu məğlub tərəfdir". Bilirsiniz, Şuşanın işğalı əməliyyatının komandiri kimi tanınan general Arkadi Ter-Tadevosyan məğlubiyəti boyunna alması və gələcəkdə daha ağır məğlubiyətlərin olacağını etiraf etməsi Tovuz döyüşlərinin əhəmiyyətini ortaya qoyur!

- Bilirsiniz mənə bu döyüşdə ən çox ləzzət edən nüans nə oldu? Deməli,erməni tərəfi 14 iyulda, guya Azərbaycana məxsus 2 hücum PUA-nı vurublar, ümumilikdə isə guya Azərbaycanın 13 pilotsuz uçuş aparatını sıradan çıxartdıqlarını iddia edirdilər. Sosial şəbəkələrin erməni seqmentində bir sevinmək var, bir "qorxmaz ermənilər" şadyanalığı var, bir atəşəşənlik var ki, görmə-

mirov qəhrəmançasına şəhid oldu. Fürsətdən istifadə edib, Tovuz şəhərlərinin simasında bütöv Azərbaycan uğrunda, torpaqlarımız və müstəqilliyimiz uğrunda şəhid olan bütün igidlərimizin ruhu qarşısında baş əyib, Allah hər zaman məkanınızı uca ələsin" deyirəm!

- Amin! - Bu igidlərimizin şəhədətə yüksəlməyi insanların dərinəndən sarıtsa da, əl-qolunu döyüdəndən soyutmadı,əksinə Tovuz döyüşləri dünya azərbaycanlılarının milli birlik və həmrəylik hərəkətinə səbəb oldu, xalq daha sıx birləşdi. Yadıma gəlir yaqın ki, soydaşlarımız ilk dəfə milli birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək Azərbaycan dövlətinin, ordusunun yanında olduğunu bəyan etdi, xaricdəki diaspor təşkilatları iyulun 12-dən 31-dək 30-dan çox ölkədə 70-dən artıq izdihamlı mitinglərin təşkilinə nail oldu. Azərbaycan oğulları Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin qarşısında müharibəyə gəlmək növbələrə düzüldülər! Müharibə tələb etdilər!

Bütün bunlar 44 günlük müharibənin başlanmasına, qələbənin qazanılmasının şərait yaratdı. Ali Baş Komandan İbrahim Əliyevlə birlikli, xalqın onun ətrafında sıx birləşdiyi gürdüy və Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsi əmrini verdi. Bəli Tovuz döyüşləri mütəmən qələbəni təmin edəcək böyük bir imtahandır! Azərbaycan xalqı və Ordusu bu imtahandan alnacaq və üzəliqə cibdi. Artıq bu imtahandan sonra Qələbə bizə "gəlgel" deyirdi.

- Hörmətli İbrahim müəllim, biz də öz növbəmizdə bütün şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirik, Azərbaycan uğrunda silahla sarılan sizin kimi oğulların, qaziləri Allah qorusun deyirik! Ulu yaradan yurdumuzun hər zaman düşmənlər üzərində qələbələrə müjdələsin! Amin!

Söhbətəşdi: Əntiqə Rəşid

"Vaqner"ın yerini yeni "Vaqner" tutacaq

Rusiyanın hakim dairələri müzdlü əsgərlərdir ibarət "Vaqner"ın dövlətə heç bir aidiyyəti olmadığını, şəxsi şirkət olduğunu cəmiyyətdə sirtmağa çalışsalar da, bəzi maliyyə məsələlərinin üstünü ört-basdır etmək mümkün olmur.

Bu günlərdə dövlət rəsmiləri "Vaqner" hərbi şirkətinə Rusiyanın dövlət büdcəsindən 80 milyard vəsait ayrıldığı etiraf edilib və bu vəsaitin müəyyən hissəsini şirkətin rəhbəri Priqojin tərəfindən mənimləndirildiyi bildirildi. Büdcə bəsaatlərinin xərclənməsinə bir başa prezident Vladimir Putinin nəzarət etdiyini nəzərə alsaq, məsələyə mən aydınlıq gətirmək olar.

Putinin ən yaxın adamlarından biri kimi tanınan Yevgeni Priqojinin qaldırmağa cəhd etdiyi iki günlük qiymətdən sonra, müzdlü hərbi şirkətin taleyi ilə bağlı müxəlif versiyalar irəli sürüldü. Dövlət tərəfindən "Vaqner"ın fəaliyyətinin dayandırıldığı bəyan edilsə də, rəsmi olaraq bu şirkətin müzdlü əsgərləri Afrikanın müxtəlif ölkələrində "fəaliyyətlərini" davam etdirməkdədirlər.

Cənubi Afrika Respublikasında, Malidə, Liviya, Sudan, Mozambikdə və s. ölkələrdə, guya silahlı etirazçılara, "Əl-Qaidə" terror təşkilatının bu ölkələrdəki döyüşçüləri ilə mübarizə apararaq vaqnerçilər hələ də afrika "məcəralarını" davam etdirirlər. Təbii ki, onların maliyə problemləri hələ də Rusiya büdcəsində ayrılan maliyyə vəsaiti hesabına ödənilir.

Bəzi məlumatlara görə, "Vaqner" şəxsi hərbi şirkəti fəaliyyət göstərdikləri Afrika ölkələrində Rusiya dövlətinin əldə etdiyi maliyyə vəsaitindən başqa, olduqları ölkənin təbii sərvətlərindən də əlavə "pay" alırlar. Yeni bir növ kriminal ələmə olduğu kimi, "krışalığ" payı. Priqojin qiymətindən sonra təşvişə düşən Afrika dövlətləri, Rusiya hakimiyyəti ilə əlaqə saxlayaraq, Rusiya hakimiyyətinin yanında olduqlarını bəyan ediblər.

Rusiya xarici işlər nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Mariya Zaxarova da, vaqnerçilərin Afrika ölkələrindəki fəaliyyətləri ilə bağlı açıqlama verərək bildirib ki, bununla bağlı Afrika dövlətlərinin özləri qərar verməlidirlər. Daha sonra xanım Mariya əlavə edib ki, adı döyüşçüləri, qaçmıç döyüşçüləri bir tutmaq olmaz. "Əsas məsələ "Vaqner" termininə deyil, gördükləri işə görə qiymətləndirməyi bacarmaqdır". Xanım Zaxarovanın da bəyanatından anlamaq olar ki, qaçmıç "Vaqner" ləğv olunacaq, afrikada "Vaqner" işə fəaliyyətini davam etdirəcək...

"Gəl, Baş Nazir ol" - dedilər, istəmədi

Bir neçə gün öncə Niderland krallığında hökumət istefa verdi. Bu qərar Niderland üçün o qədər də təəcüblü qərar deyildi, əvvəllər də belə hallar olub.

Məlumat üçün bildirim ki, son hökumət dörd partiyının koalisiyasından formalaşmışdı və Mark Rütte ölkənin Baş Naziri idi. İttifaqda olan partiyalar ölkənin qaçqınlarla bağlı siyasətində ortaq məxrəcə gələ bildirdilər və bu da hökumətin istefası ilə sonlandı. Hökumətin son istefasının gədgərindən fərqlənərək o oldu ki, Mark Rütte siyasetdən gedəcəyini açıqladı. Xatırladı ki, Rüttenin partiyası (VVD) 2010 - cu ildən indiyə kimi keçirilən parlament seçkilərində (dörd dəfə seçki keçirilib) ən çox səs yığan partiya olmuşdu və Rütte o vaxtdan baş nazir idi. Bəli, Rüttenin siyasetdən gedəcəyini açıqlaması onun partiyasının yeni lider atarısına çıxmasını səbəb oldu.

Sırr deyil ki, bir partiyının uğur qazanması üçün liderin keyfiyyətləri çox önəmlidir. İlk olaraq, Rütte hökumətində bir vaxtlar müxtəlif vəzifələrdə tutmuş, həmçinin qısa bir müddət Müdafiə naziri olmuş, Klaas Deykhofa (Klaas Dijkhoff - 1981 - ci ildən anadan olub) üz tutdular. Klaasdan xahiş etdilər ki, partiyanın seçki siyahısına başçılıq etsin. Bu da o deməkdir ki, əgər VVD yenidən qalib gələn partiya olarsa, Klaas formalasaqca koalisiyanın rəhbəri hökumətdə Baş Nazir vəzifəsini tutacaq. Amma Klaas neyçədi? Bundan imtina etdi. Sabab kimi də göstərdi ki, ötan il açıqlama vermişəm ki, gələcək 15 ildə vaxtımın hamısını siyasətə həsr etmək fikrində deyiləm. Bunu da belə əsaslandırdı ki, mənim ailəm, övladlarımla var və mən onlara da vaxt ayırmaq istəyirəm. Səmiyyətim ki, xüsusən övladlarımla ilə bağlı dediyim məni lap kövrəltirdi. Axı bəzi ölkələrdə bir çoxları məhz uşaqlarının gələcəkləri üçün vəzifələrə gəlməyə çalışırlar ki, onların gələcəklərinə bir şərait yaratsınlar. Bu şərait necə, nəyin, bəlkə də kimlərin hesabına yaratdıqlarını isə xalqımız öz təcrübəsindən gözəl bilir.

Klaasın bu açıqlaması mənə Yaqub Qədiri Qaraosmanoğlunun "Zorən diplomat" əsərini xatırlatdı. Müəllif sözə gedən əsərində yazır: "Harda, hansı demokratik üsul-idarədə gördünüzdür ki, hökumət başçısı, nazir olmağa razılıq versin deyə siyasi xadimə valvarlar? (Söhbət İsvəcərədən gəlir. V.A)

Onlarda "hakimiyyət" sözünün tamamilə əksi olan "xidmət borcu" sözləri var. Lakin bunlar bəzi demokratik ölkələrdə küçələrdə, xüsusən seçkilər ətrafında demoqoqların istifadə etdiyi boş sözlər deyildir. İsvəcərlə siyasi dövlət xadimi üçün vicdanla xidmət etmək çox zəruri ehtiyac deməkdir. Onlardan heç biri hakimiyyət, habelə hakimiyyəti sürməyin nə demək olduğunu bilmir. Xətin kimi hakimiyyətin qeyri-məhdud zövqünü dadmamış, amma xidmətin ağırlığını çəkməmişdir. Çoxları buna dözmür və vaxt qurtarmasına siyasi həyatdan çəkilişirlər. "Xahiş edirik! Bir az da qalın! Heç olmasa gələn il qədr..." Yox, səbr qalmayıb, onun ağası xaldır, o da nökr kimi onun işlədib, təqətdən salıb, vaxtından qabaq qocaldıbdir."

Bəs siz necə, məmləkətimizdə belə bir şey təsəvvür edərsinizmi ki, hansısa siyasi xadimə "Gəl, Baş Nazir, yaxud da nazir ol" deyə xahiş-minnət etsinlər və o da "Yox, mən ailəmə, övladlarıma vaxt ayırmaq istəyirəm" desin? Yaxşı, bir icra başçısının, MİS (Menzil İstismar İdarəsi - JEK) rəsinin ailəsinə, övladlarına vaxt ayırması səbəbindən istefa vermesini eşitmişiniz? Gülməyin, sualım ciddi.

Niderland.

vugarabbasov@hotmail.com

Mənbə: <https://nos.nl/collectie/13942/video/2482345-klaa-dijkhoff-vertelt-bij-op1-waarom-hij-rutte-niet-wil-opvolgen>

Bina evlərinin qiyməti enir

Bildiyimiz kimi Bakıda baş verən zəlzələ daşınmaz əmlak bazarına da təsir edib. Adalat.az-ın məlumatına görə, yeni tikililərin və köhnə tikililərin qiymətində enmə müşahidə olunur. Bundan əlavə baş evlərinin, heyət evlərinin və torpaq sahələrinin alqı-satqısında kəskin bahalaşma müşahidə olunur.

Əntiqə

Faiq QİSMƏTOĞLU
faiqqismetoqlu@box.az

Od tutub yanır...

Belə də isti olar, adamın ürəyi partlayır! Bəs nə bilmişdiniz! Düşündünüz ki, havalər iyun ayında kimi serin keçəcək? Tay Allah bizə nə vaxta qədər rəhm edəcək! İndi də yayın ən isti ayıdır. Hər halda bunlarla razılaşmaq lazımdır.

Yeni istidən çıxış yolları axtarmalıyıq! Deyəsən , yavaş-yavaş o yolu tapırıq, axı! Belə isti günlərdə ya çimərliklərə , ya da istirahət mərkəzlərinə gəlməliyik. Bu da elə-belə bəş gəlmir. Çimərliklər o qədər də bəş deyil. Amma istirahət mərkəzlərinə üz tutsan orada qiymətli od tutub yanır.

Yayın istisi bir yandan, qiymətlərin də istisi başqa yandan. İndi gəl, görüm özünü neçə hiss əyləyirsən! Qubada, Qusarda, Qəbələdə, Lənkəranda ,Masallıda, Haçıkəndə bir axşam istirahət mərkəzinə qalsan hər şeyin şahidi olarsan. Həmin yerlərdə bir axşam qalsan yüz manatından keçməlisən. İki nəfər bir həftə qalsa iki min manat pul xərcləməlidir! Bu pul da hər addamda olmur. Amma hamı istəyir ki, heç olmasa, ilde bir dəfə ailə ilə istirahətə getsin. Belə bahalıq görəndə isə gözü kəlləsinə çıxır. Çünki qiymətli istirahət mərkəzlərinə od tutub, yanır. "Yağın" isə heç kim "səndürmək" istəmir.

Ən azından ona görə ki, bu "yağın" istirahət mərkəzlərinin sahiblərinə sərf etməyi imkansız adamlar üçün ən yaxşı istirahət evdə oturmaqdır. Belə ki, bu bahalıqda oranı görüb nə qanları qaralacaq, nə də onlar xərcə-borcə düşəcəklər!!!

Üzə bilmirsən, üzmə də!

Yay gələndə insanlar ya dənizə, ya çaya, ya da gölə üz tuturlar. Başqa çıxış yolu da yoxdur, çünki isti yay günlərində sərinləməyin yeganə yolu budur.

Şükür Allaha ölkəmizdə dəniz də var, çaylar da, hələ üstəlik, göllər də! Bəs belə isə insanlar nədən narazıdır-lar? Əlbəttə bu gün dənizə gedə bilər daha çoxdur. Xəzərin Bakıdakı çimərliklərində isti günlərdə lap elə iyulun 8-də o qədər adam vardı ki, iyne atsan yere düşməzdi. Şıx ,Mərdəkan, Şüvəlan, Novxanı çimərliklərində sayı-hesabı bilinməyən insanlar vardı. Çimərlik gözəl yerdə, amma gərək dənizin dərinliyinə gəlməyənsən və üzməyi bacarasan! Təəssüf ki, bir çoxları üzməyi bacarmır, dərinliyə gedir və nəticədə boğulub, ölür. Son bir neçə həftədə dənizdə və çayda boğulub, ölen insanların var. Bu isə ürək ağrıdır hadisədir.

Xüsusi də nəzarətilər olmadıqı yerdə çimmək çox təhlükəlidir.

Belə hallara qarşı Fövqəladə Hallar Nazirliyinin adiyatı qurumları mübarizə aparır, çimərlikdə olanlara tez-tez xəbərdarlıq edir və onları marifətləndirir ki, dərinliyə getməsələr! Ancaq əfsuslar olsun ki, bəzi insanlar bu xəbərdarlıqlara məhəl qoymur və suda boğulurlar!

Emil Faiqoğlu

Analar, qızları başınızdan etməyin

Tanınmış jurnalistdən çağırış

"Bu gün-sabah körpəni dünyaya gətirəcək qadına bu şiddət yaşadan , sabah uşaq qarışıq o ananı öldürür də. Biz bunukörpəsi ilə birlikdə qətlə yetirilən 20 yaşlı gəlinin təcrübəsində görükdük".

Tanınmış jurnalist Ləman Ələşrafzadə bu barədə sosial şəbəkə hesabında çağırış edib.

"Gecə saat 02.30. Dəhşətli səssə yuxudan oyandım. Qadın çığırır: kömək edin-dəyə. O qədər vahiməli çığırır ki, dedim yaqın öldürür. Baxdım ki, üzbeüz binanın dördüncü mərtəbəsində eri döyən qadınəyvanə çıxaraqkəmək bağırır. Bir nərliti də bu səssə qarışıq, qadını içəri salmaq istəyir.

Dərhal qonşular töküldü həyəte. Bir piketikli adam üçüydü bir neçə dəqiqə ərzində. Polise zəng edilincə, bayaqdan nərliti qoparan kişiyə düşdü aşağı. Gücü hamilə qadını döyməyə çatıranı biri. Cullü! 20 dəqiqə ərzində nəyisə sübut etməyə çalışdı, amma iki binanın yuxusu pozulan adamları həyətdən bir addım geri çəkilmədi. Polis gəldi, arıncıca təcili tibbi yardım. Ər-arvadı19-cu bölməyə aparıldı.

Bu statusu yazdıqca pəncərədən onların evyanına baxıram. İşıqları söndürmək belə yadlarına düşməyib. Amma mənə, bir ürəyini işığı söndüdü. Bu gün-sabah körpəni dünyaya gətirəcək qadına bu şiddət yaşadan , sabah uşaq qarışıq o ananı öldürür də. Biz bunukörpəsi ilə birlikdə qətlə yetirilən 20 yaşlı gəlinin təcrübəsində görükdük.

Qızlar, həyat yoldaşı seçəndə tələsməyin. Ağilla seçin. Hər kütüyə ərə gətməyin.

Analar, qızlarınızı başınızdan etməyə can atmayın. Amandı, qocaldı, evdə qaldı deməyin. Belə nədrüslərə ərə verincə, evdə otursayaxşıdır.

Bunu gəcənin bir əlaməti yuxusu və beyni pozulan biri kimi yazmıram. Qızlarımıza sahib çıxmaq dəyə yazıram".

"Riyakar adamlıq, boynumuza yavaşca alağ, cəzamız yüngül olsun"

"Aparıcını dəvət edirlər ki, gəl, bizi tərifiə, bu 10 min manatı da qoy cibinə".

Adələt, xəbər verir ki, bu sözləri tanınmış tele-jurnalist İradə İsaq deyib. O, cəmiyyətin riyakarı olduğunu qeyd edib.

"Bizim JEK müdiri çimərliyə getmə, camaat töküldü problemi danışacaq, biri uşağını işə düzəlməsin istəyəcək, biri həyatını sahisinə el gəzdirmək istədiyini deyəcək.

Biri şəkil çəkdirib paylaşacaq ki, "dostumuz filankəs müəllimlə istirahət gözlədi". Allahın məni dərdini dəyənlərin əlindən xeyrə, şəra gəndə otura bilim. Amma bir obyekt açanda da o söydükləri aparıcını dəvət edirlər ki, gəl, bizi tərifiə, bu 10 min manatı da qoy cibinə. Bizim içimizə Bayden buraxmaq olar?

Maldivlərə də qorxa-qorxa gedər. Demokratik ölkə mühitdən başlayır birinci. Riyakar adamları, boynumuza yavaşca alağ, cəzamız yüngül olsun".

Emil

ŞABRANDA RAMİZ RÖVŞƏN GECƏSİ

Şabran rayonunun Pirəbədil kəndində meşanın içində yazıçıların, bəstəkar və rəssamların çox gözəl bir Yaradıcılıq evi istifadəyə verilib. İyulun 8-də axşam otelin rəhbərliyinin xahişi ilə bir qrup yazıçı və şairlər görüş keçirdi. Görüşü Yazıçılar İttifaqının katibi Rəşad Məcid açdı və aparıcılıq da elə Rəşad müəllimin üzərində qaldı. İlk söz Yazıçılar İttifaqının sədri Anar müəllimə verildi. Anar müəllim bu yaradıcılıq evinin Möhtərəm Prezident tərəfindən pandemiya baxmayaraq, 44 günlük müharibəyə baxmayaraq tez bir zamanda tikilib istifadəyə verildiyini məclisə

toplaşmaların nəzərinə çatdırdı və bütün yaradıcı ziyalılardan Cənab prezident İlham Əliyevə təşəkkürünü bildirdi. Görüşün ən maraqlı tərəfi o oldu ki, məclisə toplaşmaların xahişi ilə Anar müəllim "Ay Laçın" mahnısını da ifa etdi. Anar müəllimdən sonra çıxış edən ədəbiyyatşünas, "Azərbaycan" jurnalının baş redaktoru İntiqam Qasımzadə də Anar müəllimin ifasından vəcdə gələrək bir mahnı oxudu. Mahnıları pianoda görkəmli bəstəkar Vüqar Camalzadə müşayiət edirdi. Qeribəsi də o oldu ki, Vüqar Camalzadə

verildi. Və gecə oldu Ramiz Rövşənin gecəsi. Şair bir neçə şeirini özünəməxsus bir səsdə və üslubda söylədi və hər şeiri hərarətli alqışlarla qarşılandı. Və hər şeirdən sonra da dinləyicilər yeni şeirlər tələb edirdi. Və bəzən də yerdən səirrin şeirlərini əzbər deyirdilər. Ümumiyyətlə, çox maraqlı bir görüş oldu və görüşdə iştirak edən ARB kanalının əməkdaşları da gecəni lentə aldılar. Və Anarın təklifi ilə oterləndə Azərbaycan yazıçı və şairlərinin əsərlərindən ibarət kitabxananın yaradılması təşəbbüsü qaldırıldı və kitabxananın təməli qoyuldu.

MEHRİBAN

aşığı oktavada ifa edirdi ki, bircdən İntiqam Qasımzadənin səsi çatmaz. İntiqam müəllim də bildirdi ki, yuxarı oktavada çal. Hər iki ifa dinləyicilər tərəfindən hərarətli qarşılandı. Görüşdə Akademiyanın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli, görkəmli bəstəkar Gövhər Həsənzadə, yazıçı Aqil Abbas, tanınmış şair Ofeliya Babayeva, yazıçı-publisist İradə Tuncay çıxış edərək yaradıcılıq planlarından danışdılar. Bəstəkarların adından isə Gövhər Həsənzadə və Vüqar Camalzadə çıxış etdilər. Sonra söz Xalq şairi Ramiz Rövşənə

Öz oxucularımız bu gün Azərbaycan SSR Sovetləri Markəzi İcraiyyə Komitəsinin dekreti ilə Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının tərkibində Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti yaradıldığı gündür. Düz 100 il əvvəl Şar Rusiyanın imperialist idəvalarını dəsiyıcısı və varisi olan sovet hökumətinin işğal prinsiplərinə uyğun olaraq 1923-cü ildə Qarabağda yeni erməni dövlətinin yaranmasının təməlini qoydu.

Mövzu ilə bağlı Adələt.az-ın suallarını tanınmış yazıçı-jurnalist İlham Cəmioloğlu cavablandırdı.

- İlham müəllim, gəlin səhəbtimizə Qarabağın ermənilərə verilməsi, Azərbaycan torpaqlarında ikinci erməni dövləti yaratmaq ideyasının ki "təməloqyma" illərindən danışıq. Yeni Rusiyanın erməniləri Qarabağ kütləvi köçürməsinə müzakirə edək.

- Əvvəlcə, Qarabağın ürəyi, paytaxtı olan qədim Xan kəndindən danışım: Deməli, Qarabağ xanlığını Rusiya imperiyasına birləşdirən 1813-cü il Gülüstan müqaviləsinə qədər Xankəndi ancaq xan ailəsinin və ona yaxın azsaylı ayanların yaşadığı kiçik yaşayış məskəni kimi formalaşmışdı. Rusiyanın Qarabağı işğal etməsi bütün bölgələr kimi Xankəndin də taleyinə ciddi təsir etdi. Əvvəlki həyat tərzi dağıdılaraq hər şey imperiyanın maraqlarına tabe etdirildi. Eyni zamanda keçmiş xanlıq ərazisində tez-tez baş verən üsyanların qarşısını almaq üçün bütün ərazi boyu Rusiya imperiyası tərəfindən hərbi hissələr yerləşdirildi. Hərbi hissələrin biri də Xankəndində olub. Xankəndi hərbi hissə üçün çox əlverişli olduğundan buradan qəna tabe olmaq istəməyən Şuşanı və ətrafdağı digər yaşayış məskənlərini nəzarətə saxlamaq daha asan oldu. Digər tərəfdən Rusiya imperiyasının Xankəndinə İrandan köçürülən və rus hərbi bazalarına onlara qulluq edəcək erməni ailələrini yerləşdirmək planı da nəzərdə tutuldu. Bu planın reallaşması nəticəsində çar çinovnikləri digər bölgələrdə olmasa da, Xankəndində etnik proporsiyasını müəyyən qədər poza bildilər. 1813-cü ildə Xankəndində heç bir erməni və rus ailəsi yaşamadığı halda, artıq 1847-ci ildə orada 80 erməni, 52 rus ailəsinin yaşadığı ev və erməni kilsəsi oldu.

Rusiya işğalından dərhal sonra Xankəndində çar ordusunun Qafqaz Süvari Diviziyasının qəragahı və kazarmaları yerləşdirildi. Ermənilər və rus zabitləri yaşayış məskəni "qəragah" adlandırıldı. Rus hərbi kontingentinin Xankəndində yerləşdirilməsi ilə əlaqədar burada hərbi kazarmalar, xəstəxana, səhra kilsəsi, inzibati binalar tikilməyə başlanıb və bölgənin hərbi qəragahı buraya köçürüldü. Bundan sonra Xankəndinə ermənilərin köçü daha da artmağa başladı.

- İlham müəllim, bir nüansı qacır-dıq. Danişdığınız hadisələrdən daha əvvəl Xankəndinin ruslar tərəfindən işğalından taxminən 7-10 il əvvəl "Kürəqəğ müqaviləsi" adı ilə tanınan, Qarabağ və Şəki xanlıqlarının Rusiyanın tərkibinə keçməsinə reallaşdırılan müqavilə imzalanmışdı. 14 may (26 may) 1805-ci il tarixdə Kürəqəğ çayı sahilində - Knyaz Sisianovun düşərgəsində, (İndiki Goranboy rayonu ərazisi) birinci olaraq Qarabağ xanı

İbrahimxəlil xan tərəfindən, sonra isə - 21 mayda (2 iyun), Şəki xanı Salim xan tərəfindən imzalandı. Rusiya İmperiyası adından isə müqaviləyə Rusiyanın Qafqaz qoşunlarının baş komandanı Knyaz Sisianov imza atdı. Müqavilə əyani surətdə göstərir ki, İmperiya sifət Azərbaycan torpaqlarının işğal edib, ermənilər isə bura sonrakı Türkiyə və İrandan köçürüldü gətirilmişdi. Xankəndinin ruslar və ermənilər tərəfindən işğalından sonra ruslar bəş tutdu.

-Beləliklə Qarabağda etnik tərkib sürətlə dəyişdirilməyə başladı. Ermənilər kütləvi şəkildə, ruslar da qismən "qarabağlı" oldular.

- Bax, bu sözü ilk dəfədir eşitdim. Deməli, ruslarda yaşamaq üçün Qarabağı seçiblər.

- 19-cu yüzilliyin ortalarında rus hərbi hissəsinin komandanlığının təşəbbüsü ilə Qarabağda ilk hərbi yunker mək-

nədləri indi də durur. Həmin dövrdə qarlı qarşudurmalar eyni zamanda Azərbaycan Dağlıq Qarabağ bölgəsində, o cümlədən Xankəndində də baş verdi. Erməni millətçiləri vaxtilə qulluq etdikləri Xankəndində yerləşən çar ordusunun qalması hərbi hissəsinin imkanlarından da geniş istifadə ediləbil.

- Ela o dövrdə Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaranması bu proseslərinə, erməni rus işğalına necə təsir göstərdi?

- 1918-ci il may ayının 28-i Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin yaran-dığı elan edildi. Həmin vaxt artıq bölgə-vik Rusiyası ilə birləşən daşnak erməniləri Qafqazda azərbaycanlıların kökünü kəsmək üçün kütləvi qırğınlar törədirdi. Daha dəqiq 31 mart qırğını aprel, may ayında da davamlı Azərbaycanlıları qəşayan bütün bölgələrdə həyata keçirildi. Qarabağda 157 kənd dağıldı. Şuşada və həmin dağıdılan 157 kənddə azərbaycanlılara qarşı amansız qırğınlar

Y.D.Stasovanın, M.D.Hüseynovun, D.X.Bünyadzadənin, A.İ.Mikoyanın, XI Ordu Hərbi İnqilab Şurası nümayəndələrinin iştirakı ilə Ermənistanla sülh haqqında məsələni müzakirə edərkə qərar alıb ki, "Qarabağ və Zəngəzur Azərbaycan birləşdirilməlidir". 1920-ci il avqustun 10-da İrevanda RSFSR ilə daşnak hökuməti arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən Sovet Rusiyası Ermənistanın istiqalyyətinə və müstəqilliyinə tənib. Müqavilədə Qarabağ, Zəngəzur və Naqxçıvan "məbahisli vilayətlər" elan olub. Beləliklə, Qarabağ və Zəngəzur müxtəlif partiya qüvvələri və siyasi qüvvələr arasında mübarizə meydanına çevrilib. 1921-ci ilin mayında RK(b)P MK Qafqaz bürosu Zaqafqaziya respublikaları arasında sərhədləri müəyyənləş-dirmək üçün S.M.Kirovun sədrliyi ilə rus respublikaların nümayəndələrindən ibarət komissiya yaratmaq qərarı alıb.

- Türkiyə demiş, hadisələr "tüm hi-ziyə" trilləyib...

"Rusiyasının və erməni cinayətkarlarının ssenarisində DQMV-in 100 yaş oldu"

-1921-ci il iyunun 25-27-də Tiflisdə komissiyanın iclası keçirilib. Elə ilk ic-lasda Ermənistanın nümayəndəsi Bek-zadyan "Zaqafqaziyanın inzibati bölgə-sünün ədalətli olduğunu" vurğulayaraq erməni əhalisinin yığıcam yaşadığı rayonlarda güzəştli etməyi təklif edib. Azərbaycan və Gürcüstan nümayəndə-ləri hər hansı ərazi güzəştlerinin yolve-rilməz olması barədə əks təkliflə çıxış ediblər.

S.M.Kirov onları dəstəkləyib. Bununla mübahisə həll olunmayıb və RK(b)P MK Qafqaz bürosunun müzakirəsinə verilib. 1921-ci il iyunun 4-də RK(b)P MK Qafqaz bürosu plenumunun iclasında qərar alınıb:

"Dağlıq Qarabağ Ermənistan SSR-in tərkibinə daxil edilsin, rəy sorğusu və belə-ni Dağlıq Qarabağda keçirilsin". Yal-nız olanda N.Nərimanov bəyanatla çıxış edib:

"Qarabağ məsələsi Azərbaycan üçün mühüm məsələ olduğuna görə, onun qəti həllinin RK(b)P MK-yə çıxarılma-sını zəruri sayıram". 1921-ci il iyunun 5-də RK(b)P MK Qafqaz bürosu RK(b)P MK üzvü Stalinin və Azərbaycan SSR-in Xalq Xarici İşlər komissarı M.D.Hüseynovun iştirakı ilə tam tərkibdə toplaşma-q, üç nəfər bitərəf qalmaqla qərar alıb:

"Müsəlmanlarla ermənilər arasında milli sülhün zərurliyini, Xuxarı və Aşağı Qarabağın iqtisadi əlaqələrinə, onun Azərbaycanla daimi əlaqələrinə əsas tuta-rəq Dağlıq Qarabağ Azərbaycan SSR-in hüddüdlərində saxlansın, onun tərkibinə daxil olan Şuşa şəhəri inzibati mərkəzi olmaq üçün Şuşa vilayət muxtariyyəti verilsin".

- Nəriman-Nərimanovla Əliheydər Qarayev arasında məşhur bir dialoq olub. Yəqin ki, eşitmişiniz...

-1921-ci il avqustun 8-də AK(b)P MK-nin Siyasi və Təşkilat bürosu Qarabağda vəziyyət haqqında L.İ.Mirzoyan və Ə.H.Qarayevin maruzələrini dinləyə-rək, Şuşa qəza partiya komitəsinin yeni tərkibini, habelə Ə. H. Qarayev Qarabağ üzrə fəvqəladə məvakkil təsdiq edib. Sentyabrın 26-da isə səs çoxluğu ilə qərar alınıb:

"Qafqaz bürosundan xahiş edilsin ki, Dağlıq Qarabağ muxtariyyət verilməsi haqqında qərarına yenidən baxsın, həmin vaxtdək muxtariyyət elan edilme-

sin". Qarabağ məsələsinə dair yeni ma-terialları əldə etməklə məsələni bundan sonra da bəyənən üçün Ə.H.Qarayev, S.M.Əfəndiyev və D.X.Bünyadzadədən ibarət xüsusi komissiya yaradılıb. Məş-hur dialoq dəqiq bu rəfərdə olub.

- Amma Qarabağın muxtariyyətləş-məsi gündəmdən düşməyib.

- Qaraqə və görməmiş köçürülərin əlinə belə bir qağı tika keçib, onu burax-ırlarmı? Qarabağ haqqında məsələ 1922-ci il dekabrın əvvəlində RK(b)P Zaqafqaziya Ölkə Komitəsinə də mü-zakirə edildi.

1922-ci il dekabrın 15-də AK(b)P MK-nin Rəyaset Heyəti S.M.Kirov baş-da olmaqla Azərbaycan SSR XKS ya-nında Dağlıq Qarabağın işləri üzrə Mər-kəzi Komissiyasını və A.N.Karakozovun sədrliyi ilə Dağlıq Qarabağın işləri üzrə komitənin tərkibini təsdiq edib.

1923-cü ilin yayınadək partiya və so-vet orqanları məsələni dəfələrlə müzakirə edilib və hər dəfə də müxtəlif baxış-

lar aşkar olub, fərqli təkliflər irəli sürü-lüb.

- Rusiyanın ermənilərindən andınan təşkil etdiyi sürəli tələblər əlbəttə bir gün həyata keçməli idi... Təəssüf ki...

- 1923-cü il iyunun 20-də Rəyaset Heyəti güzəştli təqdim etdiyi la-yihəni nəzərdən keçirib və həmin layihə-nə belə bir fikir öz əksini tapıb: "ko-missiya ister dağlıq, istersə də zərur Qarabağı bir inzibati vahid saymaq zi-ruri bildi" və Ə.H.Qarayevin sədrliyi ilə komissiyaya tapşırılıb ki, bu məsələni ətraflı işləyib həllərsin və AK(b)P MK Rəyaset Heyətinin təsdiqinə versin. La-kin AK(b)P MK-nin Rəyaset Heyətinə başqa rəy də söylənilib: Qarabağ məsə-ləsinin qəti həlli üçün Dağlıq Qarabağın muxtariyyəti bəşdirilməli ki, bu məsələni ətraflı işləyib həllərsin və AK(b)P MK Rəyaset Heyətinin təsdiqinə versin. La-kin AK(b)P MK-nin Rəyaset Heyəti qərar alıb: "Azərbaycan MKK-ə Dağlıq Qarabağın muxtariyyəti barədə dekret verib mərkə-z Xankəndi olmaqla İcraiyyə Komitəsi-nin başçılıq etdiyi Qarabağ muxtar vilay-əti yaradılsın".

1923-cü il iyunun 27-də Qarabağ ko-mitəsinin maruzəsini müzakirə edən RK(b)P-nin Zaqafqaziya Ölkə Komitə-sinin plenumu həmin rəyi təsdiq edib. Nə-hayət, 1923-cü il iyunun 1-də AK(b)P MK-nin Rəyaset Heyəti qərar alıb: "Azərbaycan MKK-ə Dağlıq Qarabağın muxtariyyəti barədə dekret verib mərkə-z Xankəndi olmaqla İcraiyyə Komitəsi-nin başçılıq etdiyi Qarabağ muxtar vilay-əti yaradılsın".

1923-cü il iyunun 4-də Azərbaycan MK-nin Rəyaset Heyəti də eyni məz-munda qərar qəbul edib. 1923-cü il iyu-lun 7-də Azərbaycan SSR MK "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin təşkilat haqqında" dekret verib.

Beləliklə, 1923-cü il iyunun 7-də Azər-baycan MKK-in dekreti və Azərbaycan SSR-in tərkibində Dağlıq Qarabağ Mux-tar Vilayətinin (DQM) yaradıldığı elan edildi.

- Bəli, Xankəndi şəhəri (Stepanak-ert), Şuşa, Əsgəran, Ağdərə (Marda-kert), Xocavənd (Martuni) rayonları, Hadrut qəsəbəsi kəndləri ilə birlikdə Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin tərkibinə verildi. İlham müəllim, ümid edirik ki, yaxın günlərdə növbəti bir səhəbtimiz də olacaq. O səhəbtimiz isə 1923-cü ildən bu günə qədər Qarabağda baş verən bütün xain proseslərə işıq salacaq. Geniş məlumatlara gərə isə sizə təşəkkür edirik.

Səhəbtəşdi: Əntiq Rəşid

Eminquey

Padşah, qiymət artımları və xalq

Biri var imiş, biri yox imiş, hamam hamam içində, xəlbir saman içində, dəvə dəlləklilik edirmiş, köhnə hamam içində.

Padşah sədrəzəmi ilə vəzirlərini çağırır və "Sarayın xərcləri artıb, pul çatdır bilmirik, hər şeyi 10 faiz artırın" deyir.

Sədrəzəm həyacanla "Sultanım, amanın günüdür, xalq onsuz da güc-bələ ilə dolanır, bu artım əlaməti vurur bir-birinə" desə də, padşah onun sözüünə məhəl qoymayıb əmr edir ki, dərhal edib, dediyimi eləyin.

Bir neçə gün sonra padşah sədrəzəmi və vəzirləri yanına çağırır, vəziyyətin necə olduğunu soruşur.

Sədrəzəm və vəzirlər qorxu, talas içində "Ay aman, Sultanım, xalq tında-bucaqda hər yerə toplaşır, şikayətlər artır, vəziyyət təhlükəlidir" deyir. Padşah əsəbiləşir, "bu daqiqə gədin və hər şeyin qiymətini 20 faiz artırın" deyir.

Bir neçə gün keçir, padşah yenə sədrəzəmi və vəzirləri başına yığır, yenə vəziyyəti soruşur. Onlar "Padşahım, küçyə çıxmaya qorxuruq, xalq qarışsına çıxan hər şeyi yoxb dağıdır, bağırır qışqırır" deyəndə padşah onların sözüünə kəsir və "gedin, bu daqiqə hər şeyin qiymətini 40 faiz artırın" deyir.

Bir həftə sonra yenə eyni halatda padşahın hücrəsinə çıxan vəzirlər "Padşah sağ olsun, vallah, bir şey başa düşmədik, xalq küçələrdə çalib-oyunayır, yaltı gedir" deyirlər.

Biri var imiş, biri yox imiş. Bir ölkənin sultanı ağıllı adamlarını çağırır, ölkənin halını xəbər alır. "Xəzinədə pul qalmayıb, xalq pərişan haldadır" deyirlər. Sultan əmr verir ki, hər şeyin qiymətini 20 faiz artırılsın. Ertəsi gün sultan adamlarından vəziyyəti soruşanda, ona deyirlər ki, hamı şikayət edir, qəzətlər faizlərdən yazır, xalq hissindədir. Sultan bu dəfə əmr edir ki, qiymətlərə 2 faiz endirim edin. Bir neçə gün sonra sultan vəziyyəti xəbər əlanda ona deyirlər ki, bütün qəzətlər endirilmədən yazır, yaşayış ucuzlaşdı deyə küçələrdə toy-bayramdır, xalqımız çalib-oyunayır".

İndi marketlərdəki bahalıq və şənbə-bazar endirilmələrini görəndə bu iki rəvayət yadına düşür, çalib-oyunamaq istəyirəm...

(əvvəlki ötən sayımızda)

Boza

Məscid səfərlərimizə ara verdik. Tur rəhbərimiz dedi ki, gəlin turumuzu rəng qataq. Və bizə heç nə demədən alını yollaşayb işarə elədi ki, arxamca gəlin.

O bizi qədim, tarixi bir restorana gətirib çıxardı - "Vəfa Bozacı". Hələ də bəzilərmiş söhbətindən nədəni gətirə bilmirdi.

Ancaq mən başa düşmüşdüm. Tur rəhbərimiz bizi boza içməyə dəvət edirdi. Bəli, boza. Boza içki növüdür, buğdadan, su və şəkərdən hazırlanan xüsusu içkidir.

Qəribədir ki, mən bu içki haqqında ilk dəfə Orxan Pamukun "Kafamda bir tuhaflik var" romanında rəsril bəçəklədim. Nobel mükafatlı türk yazıçı Orxan Pamukun bu romanından sonra ölkədə boza satışının artdığını demədi. Romanın baş qəhrəmanı Mövlud gəcəsini gündüzlünə qata-qata boza satır, eyni zamanda Türkiyənin çalkantılı dövrünə şahidlik edir. O gündən bu yana boza

cuddu. Qanuni Sultan Süleymanın türbəsinin qübbəsi ulduzlu səma görünüşü almağı üçün içəridəki metal lövhələrin araları almazlarla bəzədilib.

Caminin bəzədilməsi baxımından sadə quruluşa sahibdir. Mehriban divarındakı pəncərələr vitrajlarla bəzədilib. Mehriban hər iki tərəfindəki pəncərələrin üzərində yer alan çini medalyonlarda Fəth surəsi caminin əsas qübbəsinin mərkəzində isə Nur surəsi yazılıb. Caminin xəttatı Hasən Çələbdir.

Süleymaniyyə camisinin 4 minaresi var. Bunun səbəbi Qanununun İstanbul fəthindən sonrakı dördüncü padşah; bu dövr minarədəki or şərafətinin Osmanlının 10-cu padşahı olduğunun işarəsidir.

Ən maraqlı məqam isə odur ki, tikintidə dəvəqəş yumurtasından istifadə olunub. Bu da içəridəki zərərli böcəklərin, haşəratların qarşısını almaq üçün düşünlüdür.

Xüsusilə, tur rəhbərimizin dedi ki bu məqam mənim üçün çox maraqlı oldu. O dövrdə bu tür ağıllı bir ideya təkcə həmin dövrdə deyil, bütün əsrləri əhatə edəcəkdir.

ac vaxtı insana heç nə maraqlı gəlmir. Təsəffüf deyil ki, sənət də, tarix də acılıq vaxtı yox, asudə vaxtı, yəni doyanırdan sonra yaradılır. Bu baxımından İstanbulu doya-doya gəzmək üçün, o tarixi tamamilə həzm etmək üçün əvvəlcə mədəmizin yanğınısını söndürməliyid.

Tur rəhbərimiz bizi "Qalata Port" a gətirdi. Bu bölgə 1900-cü illərdən etibarən İstanbulun ən əhəmiyyətli sənaye

gətirib. Səyis-zəhsəbz döyüşlər, yaradılış, ötilər, işğal və sonra azadlıq! Sokullu Mehmet Paşa Körpüsünü deyirik. İstanbul-Ədirnə asfalt yolu üzərində Lüleburgaz çayının üzərində, Lüleburgazın Ədirnə çıxışının کنارında yerləşən və 1569-1570-ci illərdə Sokullu tərəfindən Memar Koca Sinan tərəfindən istifadəyə verilmiş Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi ilə birlikdə

şasına başlanmasından üç il sonra 1571-ci ildə fəth edildiyi məlum olduğundan bu iddia əsassız görünür. Bu mövzudakı daha dəqiq məlumatlarda isə o dövrdə İstanbulu yeni bir böyük məscidə əhtiyac olanda, Ədirnənin Rumelidəki Osmanlı idarəçiliyinin mərkəzi mövqeyində olduğu və Salimin gənclik illərindən bəri şəhərə xüsusi sevgi bəslədiyinə diqqət çəkilir.

Təpənin üzərində yerləşən Salimiyyəyə əvvəlki heç bir məsciddə, ya da qədim dövr məbədində görüləməyən bir texnikadan istifadə edilmişdir. Əvvəlki qübbəli strukturlarda, əsas qübbə pilləli yarım qübbələrin üzərində yüksəlməsi baxmayaraq, Salimiyyə məscidi 43,25 metr yüksəkliyində, 31,25 metr diametridə, tek bir qübbə ilə ötürülmüşdür. Qübbə 8 sütuna söyənən bir kəsək üzərində oturulmuşdur. Kəsək, filayaklarına 6 metr genişliyində kəmərlərə bölünür. Memar Sinan bu şəkildə ördüyü daxili məkana verdiyi genişlik və rahatlıqla birlikdə məkannın əsənliyə anlaşılməsini təmin etmişdir. Qübbə eyni zamanda məscidin xarici görünüşünün əsas xəttinə də müəyyən edir.

Türkiyədən REPORTAJ

40 nəfərin xilas etdiyi, minarəsi Allaha çatmaq şəhər

İçkisinin nə olduğu haqda çox baş sındırmışdım. İnandırıcıdır ki, bir gün o bozadan içəcək və onda Türkiyəni daha yaxşı başa düşəcəm. Məncə, boza Türkiyəni öyrədən qədim içkidir.

Bozalarımızı içə-çə Türkiyənin, Osmanlının qədim tarixindən söhbət açdıq. Çöldəki qədimlik, içimizdəki yeni dövr bir-birinə qarışıb bizə qeyri-adi duyğular yaşadırdı.

Süleymaniyyə məscidi

Bəlkə də, gördüyüm ən böyük mədrəsə idi. Ucu-bucağı görünürdü. Məna ələ gəldi ki, bu mədrəsə uzunib-uzunab, buludlardan da ötəy - Allaha yeti-şə bilər.

Dənizin kənarında yerləşən məscid öz qədimliyini möhkəmə qoruyurdu. Çox yüksək səviyyədə tikilmiş bir məscid idi. Ümumiyyətlə, ziyarət etdiyimiz məscidlərin hamısından havalandırma sistemi çox mükəmməl qurulmuşdu. Bayır nə qədər isti olsa da, məscidin içərisində istilikdən əsər-əlamət yoxdu, o istinin heç hiss etmirsən. Sanki bayır yay, içəri payızdır.

Tur rəhbərimiz məscid haqqında danışır, biz isə bu tarixi tikiliyə baxa-baxa məndə olurduq.

Sultan Süleyman Qanununun şərafinə 1550-1558-ci illərdə İstanbulda Memar Sinanın layihəsi əsasında inşa edilən camidir.

Memar Sinanın şagirdlik dövrü əsəri olaraq qiymətləndirilən Süleymaniyyə camisi mədrəsə, kitabxana, şəfa evi, hamam, imarət, hazirə və dükanlardan ibarət Süleymaniyyə Külliyyəsinin bir hissəsi olaraq inşa edilmişdir.

Tur rəhbərimiz qarşımızda tarixi və rəqləyirdi: "Süleymaniyyə camisi klassik Osmanlı memarlığının ən önəmli örnəklərindən biridir. İnşasından günümüzdək İstanbulda 100-dən çox zəlzələ olmasına baxmayaraq, caminin divarlarında ən kiçik çat belə yoxdur. 4 fil ayacağı üzərində oturan caminin qübbəsi 53 metr hündürlüyündə və 27,5 metr səviyyəsindədir. Bu əsas qübbə Ayasofyada da olduğu kimi iki yarımqübbə ilə dəstəklənmişdir. Qübbə kəsənində 32 pəncərə var. Cami avlusunun dörd küncünün hərəsində bir minarə yer alıb. Bu minarələrin camiyə bitişik olan ikisi üç şərəfli və 76 metr yüksəkliyində, camii avlusunun şimal küncündə son camaat yeri giriş hissəsində divarın küncündə olan digər iki minarə isə iki şərəfli və 56 metr hündürlüyündədir. Caminin içərisi qədim tüstüsünü təmizləyəcək hava axınına uyğun inşa edilmişdir. Yeni caminin içərisində yağ lampalarından çıxan hislərlik tek bir otaqda toplanmasını təmin edən hər axını əmələ gələcək şəkildə inşası edilmişdir. Qəndiln hissi əsas giriş qapısının üzərindəki otaqda toplanaraq mürə-kəb hazırlanmasında istifadə olunub".

Caminin qiblə tərəfində içərisində Qanuni Sultan Süleymanın və xanımı Hürrem Sultanın olduğu hazirə möv-

Kılıç Ali Paşa Kompleksi

Mədrəsələr elm və ixtiralar tarixin dərindən gələcək səhifələrə köçürən İslam sivilizasiyası üçün çox mühüm mərkəzlərdir. Bu səbəbdən Osmanlılar əz qala hər məscidin yanında mədrəsə tikirdilər. Bu şüurla İstanbulu yzülərə bənzərsiz əsərlə yenidən qu-

ran Memar Sinan, Tophanedəki Kılıç Əli Paşa Külliyyəsinə mədrəsə də layihələndirib.

Kılıç Ali Paşa Kompleksi İstanbul Tophane səminin mərkəzinə təşkil edilən bir yerdə yerləşir. Tophane mahalı İstanbulda xüsusi bir mövqəyə malikdir: Qalata ilə Beyoğlunu ayıran bir bölgədir. Kılıç Əli Paşa Kompleksinə məscid, hamam, türbə və mədrəsə daxildir. Kılıç Əli Paşa Kompleksinin yerləşdiyi bölgədə bir çox monumental əsərlər sakinlərə bölgənin köklü tarixini hiss etdirir.

Bunu göstərən başqa bir xüsusiyyət də şəhər divarının kompleksin üzərində yerləşən və günümüzdə qədər gəlib çatmış hissəsidir. Kompleksin cənubunda liman və onun ətrafı, limanı qidalandıran bölmələrin yerləşdiyi yer və küçələr yerləşir. Tur rəhbərimizin dedi ki, kompleksin ən əhəmiyyəti quruluşu olan Kılıç Əli Paşa Məscidi Memar Sinanın mühüm əsərlərindən biridir və plan tərtibatı baxımından tez-tez Ayasofya ilə müqayisə edilir.

Məscidin həyati insanların boş vaxtlarında söhbətləşdiyi, namazdan sonra hüzür və xoş sözlər danışdığı yerdirdi.

Kvadrat planlı mədrəsə or səkkiz günbəzlə örtülmüş on yeddü hücrədən ibarətdir, onlardan biri girişə, monastırı həyatın ətrafındadır. Orta böyük günbəzli sınıf otağı var.

Hamam və mədrəsə ucuz olması üçün körpici yer və daş hörgü ilə qarışıq texnikada tikilmişdir.

"Qalata Port"

Gəzdik, gözdük, tur rəhbərimizin tarixi söhbətlərinə qulaq verdik və nə oldu? Təbii ki, acılıq. Hətta tur rəhbərimiz zarafatla dedi: "Ac aynı oynamaz". Yeni

naqlıyadırdı. Burada Sedat Hakkı Elmərin dövründən dizayn edilmiş anbarlar 1958-ci ildə inşa edilmişdir. 1982-ci ildə rayon turizm mərkəzi elan edildi. 1987-ci ildə yük gəmilərinin, 1988-ci ildə isə yük avtomobillərinin girişlərinin bağlanması səbəbindən anbarlar və gömrük limanları öz funksiyalarını itirməyə başlayıb. Yeni bir sözlə, bura gəmilərin liman sahəsi olub. Bütün yük

inşa edilmişdir. Kırklarelini, bu balaca qəsbəni Avropanın hər hansısa bir şəhərinə bənzətdim. Yığcam, balaca evlər, az insan, qədimlik! Bütün bunlar insan mənəvi dünyasına rahatlıq verirdi. Yerli sakinlərin, demək olar, çoxu Bolqarıstan, Yunanıstan, gələn türklər idi. Revayətə görə, bu yerləri "qır axını" düşmənlərdən xilas edib. Onlardan sonra burada yaşayan xalqlar nəşillərini artırıb. Hazırda yaşayan ailələr öz biznesləri ilə məşğuldurlar. Evlər, "konak"lar şəkildə restorantlar şəbəkəsi! İçəri daxil olursən və restorandakı işçi heyyəti ilə tanış olursan. Kimsən? Ata. Kimsən? Oğul. Daha sonra ana, qızı digər əlavə izləri gölməyə başlayır. Ümumiyyətlə, burada məskunlaşan insanların üzündə yorğun, amma xoşbəxt təbəssüm görürdüm.

Selimiyyə məscidi

Osmanlı dövlətinin ilk paytaxtlarından biri olan Ədirnəni ziyarət etdik. Ədirnə sadəcə tarixin özüdür. Çoxsaylı qədim abidələri, camiiəri ilə dünya tarixinə öz təhəssini verir. Bir şəhər, bir tarixin özüdür desək yanlışdır. Təkcə Selimiyyə məscidi gəzmək, görmək kifayət edər ki, tarixi izini, türk toplusunun buradakı möhtəşəm işlərini görəsən. Ədirnədə olan Selimiyyə məscidi Osmanlı sultanı II Selim tərəfindən verilən göstəriş əsasında türk dünyasının məşhur memarı Sinan tərəfindən inşa edilmişdir. Memar Sinan bu məscidi inşa edərken 90 yaşında idi. Mehzi buna görə bu məscidi "ustalıq əsərim" adlandırdı. Selimiyyə Məscidi İster Memar Sinanın, istərsə də Osmanlı memarlığının ən əhəmiyyətli əsərlərindən biridir.

Məscidin qapısından kitabəyə görə inşasına hicri təqvimlə 976-cı ildə (miladi təqvimlə 1568-ci) başlanıb. Məscidin 27 noyabr 1574-cü il günü cümə günü açılıması planlaşdırılırdı da, ancaq II Selimin ölməsinə sonra 14 mart 1575-ci ildə ibadətə açılır.

Bu gün şəhərin mərkəzində yerləşən məscidin olduğu yerdə inşasına Sultan I Muradın dövründə başlanıb, sonra da İdrim Beyazidin davam etdirirdi Ədirnənin ilk sarayı (Saray-ı Cəld) və Baltacı Gözətçiləri Qışlası yerləşirdi.

Övlüyü Çələbi bu yerdən Qovaq Meydanı deyər göz əsərlərində bəhs edirdi. Məscid açıq havalarda Rodop dağlarında və Uzunkörpünün Süleymaniyyə küçəsinə gəlir.

2000-ci ildə YUNESKO-nun Ümumdünya irsi müvəqqəti namizəd siyahısına daxil edilən Selimiyyə məscidi və kompleksi 2011-ci ildə Ümumdünya irsinə salınıb. Selimin məscidin inşa edilməsi üçün niyə Ədirnəni seçdiyi toki oralar bilinir. Övlüyü Çələbi "Səyahətnamə" adlı əsərində padşahın yuxusunda Məhəmməd peyğəmbəri gördüyünü və onun özündən Kiprin fəthi xəttirəsinə bir məscid tikdirməsinə istədiyini yazır. Ancaq Kiprin məscidi in-

Ədirnə, Kırklareli

Səferimizin üçüncü gününə bizə yol göstərildi - bu dəfə isə İstanbulu tərk edərək, yerinə isə daha gözəl bir yere gəldik. Ədirnəyə! Tarixi Ədirnə!

İlk dayanacağımız isə Kırklareli! Qədim, antik dövrün qalıntılarını özündə saxlayan bir əyalətdir Kırklareli! Əfsanəyə görə, bura Buz dövründə insanlar altında qalıb. Neolitik dövrədən ilk insanlar izlərinin burda üzə çıxdığı məlum olub. Keçid bölgəsi olması səbəbilə Roma və Bizans dövrələrində çoxlu istilalara məruz qalan Kırklareli ilk dəfə 1363-cü ildə I Muradın dövründə Osmanlılar tərəfindən ələ keçirilib. Bu tarixdən bəri uzun bir sülh prosesi yaşayan Kırklareli, Balkan müharibəsi və Birinci Dünya Müharibəsi zamanı bolqarların, Yunanların işğalına məruz qalıb. Böyük türk çəkan Kırklareli, nəhayət, 10 noyabr 1922-ci ildə azadlıq qovuşub.

Biz həmin tarixi keçid yerini gözlemizlə gördük. Yerli əhəlinin "Kəpürpü" dediyi yer. Çox möhtəşəm körpüdür bu. O körpü Kırklarelinin başına bələlar

Son

Səferimizin sonuna çatdıq. Oteldən ayrılıq tarixi Ədirnənin özünə xas olan ciyərini yemədən getmək olmazdı. Bu gözəl təamın dadı bir başqa aləm idi. Gözəl xatirələrdən ayrılıb hava limanına üz tutub, qardaş ölkədən xostə xatirələrlə Vətənə dönürük.

Sübhən Mahmudov
Türkiyə - İstanbul - Ədirnə

Ağır qəzalar...

Son günler respublika ərazisində havaların həddindən artıq isti keçməsi sürücülər və hərəkət iştirakçıları üçün də təhlükə yaradır. Aydındır ki, belə havalarda bəzi sürücülər sükan arxasında yatır və nəticədə idarəetməni itirərək ağır qəzalar törədirlər.

Əlbəttə, bu məsələlər avtomobil yollarında hərəkətin təhlükəsizliyini təmin edən yol polisindən həmişə diqqət mərkəzindədir. Amma buna baxmayaraq, yənə bəzi sürücülər qaydalar əməl etmə, sürət həddini aşır və sükan arxasında yatırlar. Bu günlərdə Bakı-Quba avtomobil yolunun Şabranda keçən hissəsində sürücü idarəetməni itirib

və ağır qəza zamanı üç nəfər ölüb, bir neçə insan xəsarət alıb. Bax görürsünüz yəni sürücü məsuliyyətsizliyi.

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin baş inspektoru Toğrul Nəsrili deyir ki, sürücülər və hərəkət iştirakçıları isti havalarda diqqətli olmalı, yorulanda avtomobil saxlayıb, dincəlməli, yol polisinə xəbərdarlıqlarına diqqət yetirməlidir. İsti günlərdə soyutma sistemi olmayan avtomobillərə uzaq məsafəyə getmək təhlükəlidir.

Ona görə də hər bir sürücü və hərəkət iştirakçıları tövsiyyərimizi yaddan çıxarmamalı, yol hərəkəti qaydalarına əməl etməlidirlər!

Bizi niyə qırırınsınız?

Bu gün ölkəmizdə qida məhsullarının keyfiyyəti heç də ürəkaçan deyildir. Kolbasa və sosiska məməllərindən tutmuş, çörək, qənd, yağ, şirniyyat məhsullarına qədər, demək olar ki, bir çox qidalarda istehlakçıların tələblərinə tam cavab vermir.

Çörək alırsan içindən mısınar, kəndir və şüşə qırıntısı çıxır. Qənd, şəkər tozu, şirniyyat məhsulları da bəzi hallarda bir o qədər də keyfiyyətlili olmur. Mineral sulfardansa danışmağa dəyməz. Xarici ölkələrdən gətirilən "Borjomi", "Yesuntiki" kimi suların təmizliyinə insanlar heç də inanmırlar. Deyirlər ki, adını çəkdiyimiz sular xaricdə deyil, saxta yolla ölkəmizdə hazırlanırlar. Qara çörəkəndə isə camaatın narazılığı daha çoxdur. Hansı ki, bu çörəkdən ən çox xəstə adamlar istifadə edirlər.

Döğrudən də qara çörəyə bəzi hallarda istehlakçıları boylar qatırlar. İnsanlar qara çörək yeməklə pəhriz saxlayırlar ki, xəstələnməsinlər, istehlakçı-

lar da belə hərəkətləri ilə onları yenidən xəstəliyə düşürürlər. Bir neçə il əvvəlki Vahid Əhmədov da Milli Meclisdəki çıxışında bir daha bu məsələni gündəmə gətirib və deyib ki, keyfiyyətsiz qida məhsulları ilə milliyyəti niyə qırırsınız? Amma ölkəmizdə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi var. Onlar da çox vaxt bu məsələlərə göz yumurlar. Niyə? Bax bunu bilmək olmur!

Bir balaca yer

Bakıda bir balaca boş yer görün kimi, icra hakimiyyəti onu tikinti təşkilatlarına satır.

Təbii ki, həmin Mənzil Tikinti Təşkilatları da orada yüksək mərtəbəli mənzillər tikirlər. Tay düşünürsün ki, Bakı'nın hər yerində çox mərtəbəli mənzillər tikmək olmaz.

Xüsusən də Yeni Günəşlidə!Çünkü həmin yerlər siyemək zona hesab edilir. Amma bunu baxan kimsə, yuxarıları gör, işini gör! Əgər belə olmasaydı, son beş- altı ildə həmin yerdə işi sahəsində neçə-neçə yüksək mərtəbəli binalar tikilməzdi.

Çünkü adiyət qurumlar bu tikintilərdə göz yumurlar. Bir neçə gün bundan əvvəl baş vermiş zəlzələ dediklərimizə sübutdur. Çünki zəlzələ yüksək mərtəbəli binalarda daha güclü hiss olundu. Sakinlər mənzillərdən qaçıb həyətə d?şdülər. Nə isə... Bax bu gündə Yeni

Günəşlidə bir neçə yerdə çoxmərtəbəli binaların tikintisində davam edir. Zəlzələ zonasına düşsən bax belə yüksək mərtəbəli binaların tikintisində əlaqədar qurumlar tərəfindən təclili dayandırılmalıdır. Sonra gec olacaq!

Emil Faiqoğlu

Aqşın Dadaşoğlu

Nağıllar bizim dərək edə bilmədiyimiz həqiqətlərdir...

Düşünürəm ki, bəşəriyyətin gəlib keçmiş və hal-hazırda aramızda yaşayan bütün dahi alimləri dünyada və ətrafımızda var olan, görünən və görünməyən cisimləri, maddələri, elektrik dalğaları, yazdıqca bitməyəcək daha nələri kəşf etməmiş. Məsələn Nyuton hamı-şə var olan amma ona qədər hələ kəşf edilməyən, cazibə qüvvəsi-ni, Qaliley yer kürəsinin öz oxu və günəş ətrafında fırlanmasını, Mendeleyev yerdə və atmosferdə var olan kimyəvi elementləri kəşf ediblər. Bu siyahını xeyli uzadıb, bura atomu, neytronu, elektronları, planetlərin kəşfini daha nələri, nələri əlavə etmək olar. Ətrafımızda o qədər var olan amma indiyə qədər öz kəşfini gözəlməyən elementlər, maddələr, cisimlər, planetlər, fikirlər var ki, insan fikirləşdikcə necə deyirlər gözü qaralı. Mənə elə gəlir ki, ətrafımızda bizim hələ də anlamadığımız hələ də öz kəşfini gözəlməyən bütün var olanlar da nə vaxtsa kəşf olunacaq. Məhz o gün bütün bu var olanları var edən Kimsə ortaya çıxacaq və deyəcək ki, mən Allaham, və yaxud Tanrıyam, Boqam !sayam, Buddayam...

Düşünürəm... Həkimlər deyir ki, çox düşünmək, çox fikirləşmək insanda xəstəlik yaradır. Mən heç vaxt həkimlərin bu sözünə inanmırdım. Amma bir gün həkimlərin bu dahiyana fikrinə inanmalı oldum. Kənddə yaşayan bibi dəyə müraçiet ediyim qohumlarımdan biri xəstələnməmişdi. Mən də bu xəstə bibimi yoluxmağa gətirmişdim. Yay günü olduğundan həyətdə, sərinc ağaclarının altında oturmuş bibim, başını qara və qalın bir şalla möhkəm-möhkmə bağlamışdı. -Olmasın azar, ay bibi, nə olub sana deyə soruşdum. -Heç nə ay bala qaçaqların ağzı yansı, qaçaqlar mənə xəstələndirdi... -Nə məsələdi ay bibi, danış görüm, qaçaqların xəstəliyə nə dəxli var? Bibim ətrafına göz gəzdirib, yavaşca diləndi. -Yaxın otur ay bala! Ki gün öncə bizim bu gəlin boyunu qırılmış, boynuçırılmış sözünü yenidən atırıma göz gəzdirib elə asta-cə deyir ki, güclə qəlidi (gəci) təcili açmaq lazımdır. -Qaçqallar da gəlirdi işi toyuğum aparıb. -Nə sonra? -Mənə də toyuqlarım çox olduğundan marağ bürüdü ki, görəsən hansı toyuqlarımı qaçaqlar çər dəymiş aparıb. Düz iki gün dərin-dən fikirləşdim, başım gücə saldim, xəstələndim. Bir həftə idi ki, xəstə yatırıdım. Dünən axşam axır ki, yadima saldı. Çaqal mənim qara və sarı rəngdə olan anaş toyuqlarını aparıb. Ondan sonra elə bil beynim aydınladı, yoxsa elə bil başıma çəkilə döydürdü. Bu gün çox yaxşıyam, sükür Allah... -Aman bibi, bir də beynini gücə salma. -Yaxşı bala salmaram... Düşünürəm... Dünən "monqoloid" irqinin məmləkətimdə geniş yayılmış tipik nümayəndələrindən biri mənə görüb ucadan, həm də gülə-gülə dedi. -Ehhey, Şair sən də üzv olduğun yazıçılar birliyinə Elzani üzv ediblər. -Nə, nə olsun? -Necə yəni nə olsun, "tikim, tikim" yazandan şair olar? Ayıb olsun onu ora üzv edənlər... -Deyirsən olmaz, olmasın. Sən mənə kişi kimi də görüm axırıncı dəfə nə vaxt kitab oxumusan? Nə bilirsin ki, Elza xanım şairdi, şair deyil? -Şair, mən heç vaxt kitab oxumamışam, amma şair Balalənin vurğuluyam. Onun bütün məxalələrini əzbər bilirəm. Azərbaycan da bəna şairi v o da Balalədi. -Bəs meyxanacı Pünhan Özim? -Yo, yo, o çox qəliz deyir, onu anlaya bilmirəm... -Deyirsən ki, heç vaxt kitab oxumamışam... -Nə vallah oxumamışam. Amma görürsən ki, şair-sənətdən bəşirəm çıxır. Kitabdan nə çıxır ki? -Aman qardaş kitab oxuyub beynini gücə salma, kitab oxuyub düşüncəni beyni partlayır, beyni partlayır qədər... Bu külməm həmişə bənim üçün xoşna gəldi... Gülə-gülə, yaxşı şair oxumamışam heç vaxt da oxumaram. de-di. Amma sən Balaləni dinlə. Heç olmasa sən meyxanacısın, "Nu popqadın"... Düşünürəm... Bizim müqəddəs kitabımızda əş-Şüara yeni Şairlər surəsi var. Surənin bəzilərini, rus və türk dillərinə tərcümə olunmuş hər variantını dəfələrlə oxumuşam. Müqəddəs kitabımız tərcümədə konkret deyir ki, Allahın icazə verdiyi, məqbul saydığı şeirlər yazan şairlərdən başqa bütün şairlər kafirdir... Yaxşı Allahın icazə verdiyi, məqbul saydığı şeirlər hansılardır? Mən bu sualı əli burada atəyi irdəndə olan böyük bir din "alim"inə verdim. Alim tiyyəq atmaqdan əbədi süzgün qalmış gözləri ilə mənə tənəpdən -dırnağı süzbü dedi. -Sən necə sairsən ki, bu sadə sualdan da cavabını bilmərsən. Allahın xoşuna gələn şeirlər imam Əlindən bu yana bütün müqəddəs İmamlarımız yazılan mərsiyələrdi. -Ağay-molla, təq mərsiyə olmasa, mədhiyyələri, fəxriyyələri, qəsidələri də əlavə edin. -Daha onları bilmirəm, oxumamışam. mənəm ən səvdiyim şeir mərsiyədi. Ağlaya-ağlaya deyilən mərsiyə isə şəriyyətin şahıdı. Düşünürəm... Söz və səs insanlığa verilmiş ən gözəl gözəllikdi. Söz səslə birləşib təzə, mənalı fikir yaradanda isə daha da gözəl olur. Mənə elə gəlir ki, beynin insanla birləşməsi və düşüncənin insanın ixtiyarına verilib. Beynin insanlığa gətirildiyi və yaxud aşxama nə yeyəcəyimiz fikrinə aşıq - yuxarı əlverişlik üçün verilməyi. Mən dəqiq bilirmən ki, Allah var və onun kiçik bir zərəsi insan beynində yerləşir. O orada oturub insanın gələcəyini, ölümünü, hərkətini hər şeyi idarə edir, ancaq düşüncəni və düşüncənin insanın ixtiyarına buraxıb. İnsan düşüncəyə, kamill fikirlər yürüdükcə, mənalı kitablar oxuduqca beynimizdəki Allahın zərəsi daha işıqlı, daha da məhəmmətli olur.

Ona görə də nədən adamın beynindəki Allahı ilə işıqlı adamın Allahı fərqlidi. Nədən və ömründə bir kitab oxumayan, düşüncəmizdə adamın Allahı həmişə qəzəbli, insanlığı cəhənnəmiyyəyə qorxuzan, kafirləri və yaxud öz din qardaşlarını öldürün deyə bir des-potdur. Beyni işıqlı adamın Allahı isə səadətli, təvəzkərdi, gözəldi, mərhəmətli...

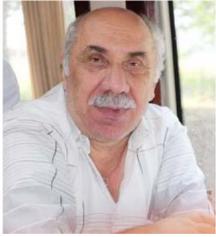
Düşünürəm. Nağıllar bizim dərək edə bilmədiyimiz həqiqətlərdir...

Cəhil vətəndaşlarımız başa düşmüldür ki, bu kriminal romantikanın arxasında real cəza dayanıb".

Adəlet əz xəbər verir ki, bu sözləri jurnalist Cavid Osmanov cinayət-karlıqlı təbliğ edənrlə bağlı çağırış edərkən deyib. "Rusiya-da 2020- i ildən "A.U.E." (A.U.E.-rus.) hərəkəti rəsmi olaraq ekstrimizm təbliğ edən submedeniyyət kimi tanıdı və qadağa olundu. Düşünürəm ki, ölkəmizdə də bu hərəkət kriminalizə etmək lazımdır. Cəhil vətəndaşlarımız başa düşmüldür ki, bu kriminal romantikanın arxasında real cəza dayanıb. "A.U.E." simvolikalı hər şey satışıdır, onu təbliğ edən "məhnilər" və sosial şəbəkələrdə təbliğət sərt cəzalandırılmalıdır!"

Emin

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Söykəndiyim SÖZ

O sözün işığında siznlə baş-başayam

Adətən öz-özümə söhbət etməyə, xəyallarım baş-baş qalmağa, xatirələrimin izinə düşüb getməyə və bir də sükullara baxıb... onların səsini eşitməyə ölə öyrəşmişəm ki, demək olar ki, bu dediklərimdən uzaqda nə dinclik tapa bilərəm, nə də qar tuta bilərəm. Sanki kompüter kimi, robot kimi proqramlaşdırılmışam. Məhz bu çevrənin içərisində yaşamaq (əgər bu yaşamaqdasa-Ə.M.)... yaşadıca da həmin o çevrənin özümlə düzülən yaşatmaq bir ayrı dünyadı, bir ayrı ömürdü, onu yaşamaqlar bilməz. Yaşayanlar da özləri kimi bilər, mənim kimi yox. Ona görə də dostlarla, doğmalarla, duyğusal oxucularla həmsöhbət olanda, üz-üzə gələndə müxtəlif suallar çıxır ortaya. O sualların da əsas qayəsi mənim nostalji duyğulardan uzaqlaşma bilməyimdə. Demək olar ki, bu və ya digər formada məni yalnız dünyəyə bağlıqda itihab edirilər. Ordana qopa bilmədiyimi, oramı özümə daşdıqımı söyləyirlər... olusun!

Bəli, mən bir Allah bəndəsi olaraq əlimi ürəyim üstünə qoyub, Allahın və sonin qarşında etiraf edirəm ki, günahlardan xali deyiləm. Mən də harda, nədəsə günahım olduğumu Allah da, sən də bilirən və mən də etdiyim günahların cəzasını zaman-zaman çəkmişəm və bu gün də çəkirəm. Heç vaxt da cazaya görə əs olmamışam. Düşünmüşəm ki, dörd qar-daş üçün olmadığımı, cəza da dağ-daş üçün deyil. Deməli, dörd də, cəza da insan üçündür. Əgər bir insan, bir Allah bəndəsi kimi varamsa, ayaqdayansa, dördü də çəkməliyim, cəzani də. Özü də mənim insanıma görə, Allah dərdi çəkənə verir. Deməli, dördü çəkmək də Allahın istəyidir bəndələrdəndir. Adətən, bir sevdiyimizi, çox istədiyimizi daha tez-tez xatırlayıyıq. Daha tez-tez onların adını çəkirik, onlarla bağlı hansısa bir addımı atırıq. Deməli, uca Yaradan da dördü o adama verir ki, onu tez-tez xatırlayı, onu tez-tez yada salıb mükafatlandırır. Təbii olaraq bu xatırlanma, bu mükafatlandırma mərasimi no canlı yarıma çıxarılmış, nə də hansısa bir rəsmi fərmanla, sərəncamla etan edilmiş. O Allahla bəndənin arasında olan bir gözəgörünməz tele-körpünün bağlısından üzə çıxır. Və deməli həmin tele-körpüdən insanın varlığına, ruhuna, ürəyinə axıb gəlir təmirin istəyi, verdiyi hədiyyəsi. Bax, həmin an insanın ürəyi işığa dönr. Çünki onun bütün varlığı həmin an Allahın ovcunun içində olur. Xoşbəxt anların isə yoxunu yoxdur. Onu olduğu kimi yazmaq da hələ heç bir bəndəyə qismət olmayıb. Oduq ki, mənim sözlədiklərim, yazdıqlarım sonun qəlbinə dəyməsin. İnciməyəsən və biləsən ki, bütün hallarda sən əsl mahiyyətdəsen. Olanların şəkəri damarından. Hətta sən yazdığım "İncimə" şeirində dediklərim də bir pıçılıq olaraq təsəlli üçün deyil, sadəcə həmin o amn bir işartısıdır. Mən yazmışam ki:

Bura səhər, sən də sakit və həlim, Səsim, küyün səni yorsa, incimə... Kənd havalı bir damaram, bir əlim - Bir nişanlı salıb qırsa... incimə!..

İstəmirəm göyü tırtıran, yer əsə, Sübh oyanıb toxunanda nəyəsə... Qaşların bir tərəfi ayılıs - Lap başına, "cin də vursa", incimə!

Arıbaşdı telim kimi, ağılım da, Marağıtdı, həyat adlı nəğməni da! Mənlə keçən bu illərin axırında - Qazandıqım küll, ya qorsa, incimə!...

Fərəhlənmək... kədərlənmək nisbidi, Baxışlar buz, göz yaşusa istidi! Bəndənidi, Əbülfət də ismid - Sevdi mənə? - deyib sorsa, incimə!

Yəqin ki, bu nostalji duyğulara köklənmiş pıçılıqlar öz-özülüyündə azdan-çoxdan nəyə dedim. Və həmin o azdan-çoxdan deyiləni də hamı olmasa da, beş-on adam dindən... o dindən də beş-üçü yaqin ki, qəbul etdi. Bax, bu sıralamam yekununda bir məqam sual işarəsi kimi dayanıb göz önümdə:

Nə olsun, bütün bunlar nə üçündür?

Həqiqətən, ağıllı və məntiqli sualdı. Mən o sualı bir də olduğu kimi təkrar edirəm:

Nə olsun, bütün bunlar nə üçündür?

Sizi anlayıram və heç bir incikliki, filan ağılıma getirmədən demək istəyirəm ki, haqiqətən sizin üçün həmin "nə olsun?" sualı məna təşkilən ağrı-nin güllösidi, mərmisidi. Və sizin təklikdə olan barmaqınız o cümlənin, o mərmimin hara dəyəcəyinin forqında deyil. Ona görə də mən heç bir iza-

hat, şərh vermədən elə sizin sualınıza özünüza qaytarıram:

Nə olsun?

Bir ürəyin ağrımasa, bir ruhun göynməsi nəyi dəyir? Ümumiyyətlə dəyişmə gücündəndirmi? Bəli, bu dialoq olmadı, bu sadəcə bax, yaranmış mənəzərin anlayan və anlamayan arasındakı nöqtəyə sənclimş bir xəncərdi. Həm kəsir, həm də "dayan!" deyir. Mən də hər ikisinin siza xatirə aməl edirəm. Könlüm, ruhum isə tanrı iladı. ***

Yazı adamların bir-birinə doğmalığı onların qələmini şərfələndirən sözdən keçir. Bələ götörəndə, söz var, mövəduddur və ondan hər kəs bəcarlığı qədər istifadə edir. Amma bu o demək deyil ki, bütün danışanlar bir-biri ilə doğmadı, qohumdur, qəbradı. Lakin şairlərin, yazıçıların, ümumiyyətlə, söz adamlarının qovuşma nöqtəsi olan Söz qələmdən-qələmə, ruhdan-ruha daşıyır o istiliyi, o əlaqəni. Və nəhayətdə, ortama məhz söz adamlarının doğmalığı gəlib çıxır. Mənə görə bütün söz adamları bir dünyanın təmsilçiləri, bir alənin üzvləridir. Təbii ki, ailəda hamı cüssəliyi, boylu-buxunlu, səliqəli, sahmanlı və hamı da eyni məntiqli, düşüncəli olmur. Deməli, bu da, əgər yoxum etsək, məntiqlə yanaşsaq, onda göstərir ki, söhbət bir dünyada (yəni, söz adamlarından - Ə.M.) cəm olan adamlardan gədir. Titullar da, oxucu sevgisi də, gündəmdə olmaq da, hətta oxucu mükətbu almaq da məhz həmin o bir dünyanın təmsilçisi olanların sözünün qiymətidir, mükafatıdır. Ona görə də paxıllıq, xainlik, biganəlik, etinasızlıq, lap elə gizli və ya açıq qeybətə, qaraymalar, halal sözün sahibinə heç vaxt yapmışır. Nəcə deyirlər, yel qayadan heç nə aparmır. Bu məqamda yadıma indi oxuyacağınız misralar düşür:

Yenə ürəyimi qəm çəkir dara, Üzüm gün batana, yolum gecəyə. Üstümə çəkilən boylar qara - Sağım mənə güllər, solum gecəyə...

Aliqş diliməddi, dua qəlbimdə, Min illik sevgiyə yuva - qəlbimdə! Gözlərin görüni duya qəlbində - Əlim sübhə açıq, qolum gecəyə!...

Tanıdım, vuruldum, bildim sirr səni, Seçdim Qıblə səni, bildim Pir səni! Yuxuma gətirir hərdən bir səni - Bu xətrə qoy qurban, olum gecəyə!

***

Bir az da həmsöhbət olduq, bir az sözün məclisində üzübüz oturduq. Bildirməm siza xoş gəldimi, ya yox. Amma bütün hallarda mən elə özümü götürüb gəlməmişdim görüşünüza. Və bu gəlimin də səbəkarı Allahın və Sən idin. Ona görə də gəlməyə bilməzdim. Və əgər gəlməsəydim, bunun özü də günahlarıma bir günah da əlavəsi olacaqdı.

Doğrudur, günahın sayı və onun çəkisi əl çatıb in yetməyən dərğahda qiymətləndirilir. Buna baxmayaraq unutmaq olmaz ki, Allah hər yerə, hər kəsə, hər andadır.

Və mənim üçün də hər kəsə, hər yerdə və hər anda olan Allah səni də mənim hər anımda var etdirib. Çünki mən Allah sözünü hər an eşidir və dinləyirəm. O sözün mənim qələmindəki bir yozumunda belədir:

Eşq sonsuz, dünya gidi, İncə sözə söykəndim. Ürək mənə "düz!" dedi - Susub, düzə söykəndim...

Çığırdı, yoxsa yoldu, Ot bitdi - gözümdə dolda. Ruhum da göz-göz oldu, Mən bu gözə söykəndim...

İstəyimə yetdiyim, Ümid hesab etdiyim. Tüstüsünə getdiyim - Oda, közə söykəndim...

Varlığın mənə həbdi, Gözlərimə nur təpdi! Qəlam verən Söz səpdi - Mən o sözə söykəndim!..

Bu anda, bu yerdə zənnimə susmaq lazımdı... susub sözün cavabını gözləmək lazımdı! Susub söykəndiyimiz sözün cavabını.

"Bu, Qırmızı Xaçın rəngini və üzünü qaraldan hadisələrdən sadəcə biridir..."

"Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin qəzaqmaqlıqlıq məşğul olması, Laçın-Xankəndi yolu üzərində, Azərbaycanın Ermənistanla şərti sərhəddindəki sərhəd-buraxılış məntəqəsindən müxtəlif növ qəzaqmaqlıq keçirilməsinə cəhd göstərmiş, və təsisat tarixində yeni və ilk ikrah doğuran hadisə deyil!"

Adalet.az xəbər verir ki, bunu politoloq Elçin Mirzəbəyli deyib. Politoloq daha sonra bunları deyib:

"Bu komitənin "tarixində" "Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi" adından istifadə etməklə ofşor şirkətlərinin qeydiatırlarında qeyd almasından, emaliyyətlərinin bəmfəsiatların alması və şirkətlərdən çirkli pulların yuyulmasında istifadə olmasından humanitar yardımların, hətta uşaq ucaqlarının satılmasından, dəvəduzlığa, ştat cədvəlinin süni şəkildə şişirdilərək donatıram ayırdığı vəsaitlərin mənimləməsinə kimi çoxsaylı cinayətlər yer alıb. Panamada fəaliyyət göstərən "Mossack Fonseca" adlı hüquq şirkətinin Bey-

nalxalq Qırmızı Xaç Komitəsi ilə "İşbirliyinə gedərək, Komitənin adından ofşor şirkətlərini qeydiatırlarında qeyd almasından, emaliyyətlərinin bəmfəsiatların alması və şirkətlərdən çirkli pulların yuyulmasında istifadə olmasından humanitar yardımların, hətta uşaq ucaqlarının satılmasından, dəvəduzlığa, ştat cədvəlinin süni şəkildə şişirdilərək donatıram ayırdığı vəsaitlərin mənimləməsinə kimi çoxsaylı cinayətlər yer alıb. Panamada fəaliyyət göstərən "Mossack Fonseca" adlı hüquq şirkətinin Bey-

yollarla pul qazanması və digər korrupsiya, mənimləmə faktlarını ortaya çıxarmışdı.

2017-ci ildə aparılan istintaq nəticəsində bəlli olub ki, 10 mindən çox insanın həyatına son qoyan Ebola epidemiyası ilə mübarizə üçün ayrılan vəsaitin 5 milyon dolları da Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsi əməkdəşlərinin "zavallına" gəlib.

İstintaq müəyyənlər edib ki, Liberiyada proqram həddindən artıq şişirdilib, qiymətli alqışlar həyata keçirilib və qondarma işçilərə əmək haqqı ödənilib. Nəticədə 2,7 milyon dollar oğurlanıb.

Syerra-Leonədə təhqiqatçılarla BQXX əməldəşləri ilə yerli bankirlər arasında 2 milyon dollarlıq "səvədləşmə"nin olduğunu aşkarlayıblar. Qvineyada saxta gömrük hesab-fakturaları ilə təxminən bir milyon dolların mənimləməsiylə aşkarlanıb".

Vasif Əlihüseyn

Vaqif Yusifli

Şirxan Aranlı köklü qərabəğlidir - Ağcəbədidə dünnyaya gəlib, bütün varlığı ilə öz doğma rayonuna bağlı olan Şirxan Aranlı universitet təhsilini başa vurduqdan sonra Ağcəbədiyə qayıdıb, rayon qəzetində fəal iştirak edib, publisistik yazıları ilə oxucuların rəğbətini qazanıb, uzun illər rayon qəzetinin redaktoru olub. Onun Ağcəbədiyə olan böyük sevgisi "Ağcəbədi - ensiklopedik toplu" kiotaında (2021) öz əksini tapıb. Şirxan Aranlı iki hissədən ibarət olan "Yurd həsrəti" romanının da müəllifidir. Bu romanda Qarabağda baş verən hadisələrin sözə açılır. Yeri gəlmişkən deyim ki, Şirxan Aranlı digər nəsr əsərlərinin də müəllifidir. Ancaq mən Şirxan Aranlı ŞAIR kimi siza təqdim etmək istəyirəm. Onun yenidən çapdan çıxan "Mən olmayanda" şeirlər, poemalar kitabında siz onun istedadlı bir şair kimi tanıyaçaq və sevəcəksiniz.

Kitab "Vətən şərfəmizdir" bölməsi ilə açılır və bu bölmədə biz onun öz Vətəninin - böyük Azərbaycanın taleyi ilə yaşayan bir şair kimi görürük.

Neçə ildi Qarabağda qanlar axır İnsanların nalələri ərsə qalxır, Dünnyə baxır, Dünnyə susur, Laldı dünyaya!

Raketlərin, bombaların müdhiş səsi, Əsr edir hər bir kəsi, Dünnyə baxır, Dünnyə susur.

"Dünnyə susur" adlı bu şeirdə Şirxan Aranlı xalqın səsini ifadə edir, 30 illik işğal dövründə dünyə ölkələrinin Vətənimizə qarşı biganəliyi, ikili standartların höküm sürdüyü zamanda səsini ucaldır. Amma şeirinin sonu nişanlıqla başa çatır:

Cənnətməkan Qarabağım, Otuz illik o göz dəyi Erməniyə pay eyləməz,

Tərlan Əbilov - 55

Bu günlərdə cənub bölgəmizdə yaşayıb, yazıb-yaradan şair Tərlan Əbilovun 55 yaşını tamam olur. Bu münasibətlə şairi təbrik edir, ona can sağlığı yeni yaradıcılıq uğurları arzu edirik. Oxucularımıza isə şeirlərini təqdim edirik.

Sonuncu pərdə

Yorub məni uzaqlara yoz çəkmək, uzaqlara göz dikmək. Bekərqılıqdən qollarım çiynlərimə ağ olur, ələrim qollarıma...

Üzüme ağ olur səne ünvanladığım sətirilər. Əvvəlində özüme bir yer saxlamadığımdan sonumda çox sıxıldım indi; sağa dönmürəm işsizlik, sola dönmürəm huşsuzluq, yumruqlayır kürəyimi arxada asılan şəkillər, önmüdə yamaqdır pəncərədən asdıqım pərdə...

Yorub məni yer, yorub məni göy, bezdirib məni yaxınlar, bir qədərdir uzaqlar. Yer üzündə nə qədər adam var, o qədərdir uzaqlar...

Keçdi

Keçmədim səndən, könlümdən nə keçdisə yalnız keçdi. Dolu gəlmədim ömrümə, sən də bu ömrü boş keçdin. Düşdü sevgin iş qapımında, Dedim göydən düş qapımında.

Keçdi

Keçmədim səndən, könlümdən nə keçdisə yalnız keçdi. Dolu gəlmədim ömrümə, sən də bu ömrü boş keçdin. Düşdü sevgin iş qapımında, Dedim göydən düş qapımında.

"Ozan Dünyası" Aşıq Yarıdıcılığının Təbliği icimai birliyi üzərində Azərbaycan Respublikası Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Səzbəndlik və səzbəndlik" adlı layihənin həyata keçirilməsinə start verilib.

Layihə və onun həyata keçirilməsinin məqsədi və vəzifələrinə dairən "Ozan Dünyası" Aşıq Yarıdıcılığının Təbliği icimai birliyi-nin sədri, Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbiyev deyib ki, Azərbaycan aşıq sənətindən danışan-

Bir ömür yollarında

(Şirxan Aranlının "Mən olmayanda" şeirlər kitabı haqqında)

Türk ya ələr, ya öldürər, Fəqət heç vaxt, heç bir zaman Yağı önmüdə eylməz! Türk diğəya aman verməz!

dağlar, qoşa dağlar" bölməsində 7 şeiri təqdim olunur.

Azərbaycan şeirində Aşıq Ələsgərdən tutmuş ta bu günün ən gənc şairlərinə qədər dağlar bizim şeirimizin əsas obrazlarından, tərənnüm obyektlerinden biri olub. Hər çair də çalışıb ki, dağlara öz duyğular-

Saç ağarib, ömür yaşa dolsa da, Cavanlığın hər çiçəyi solsa da, Güzərim hər, dumanlar olsa da, Qocalmayıb, təqat var könlümün.

Amma buna baxmayaraq, onun duyğularında gənclik illərində yaşanan, indi də qəlbini, ruhunu tərk etməyən o sevgi anları yaşayır.

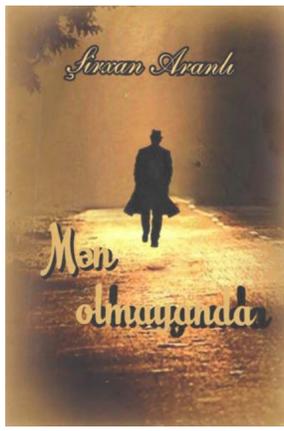
Gətdin, eşqin bədə saldı səsini, Ürəyimə əsdi hicran nəsini. Qırlıbdı könlü ticarən, no simi? Gözüm incə bir maləkdə qalıbdır.

O, həqiqi sevgini tərənnüm edir, sev-gidə halallıq axtarır. "Oğlanlar" şeirində yazır ki, qızları aldatmayın, qızlarda da yazır ki, "gözləyibə güvənməyin, a qızlar". Ümumiyyətlə, onu əsər şeirlərində gö-zəlik dünyanın, insanlığın mənəvi qüdrəti kimi vəsilə tutur.

Şirxan Aranlı xeyli ithaf şeirlərinin də müəllifidir. Övladlarına, nəvələrinə, yaxın adamlarına xeyli şeirlər həsr edib - hamısında da ata, baba, ağsaqqal məhrini görürük.

Onun "Bir ömrün yollarında" lirik poeması həyat yoldaşına həsr edilmiş və mənim fikrimcə, əsl sevgi duyğusunu bu poemada çox gözəl ifadə edib. 45 illik qoşa ömür mənalı keçib, sevgililə yaşanıb:

Necə gözəl günlər idi o günlər, Şirin ömrü xoş dəmlərə çatdıq. Xoşbəxtliyin qucağında sühədək, Arzularla mışıl-mışıl yatırıq.

nin prizmasından baxsın. Şirxan Aranlının da Dağlar obrazı özünəməxsusluğu ilə seçilir.

Baxın:

Yenə güzərimiz düşdü qovununa, Yağı çal-çağırlı, nübərli dağlar. Ələ ki, el-oba dönrür yurduna, Qış çən-dumanlı, qübarlı dağlar.

Yerlə-göy qovuşub burda qol-qola, Gözəl zirvə buludları öpüşür. Duyan gərək, onun seyrinə dala, Duyğulara gözəllikdən xal düşür.

Gözəl gərək bu dağlardan zövq ala, Gözəlliyi duymayanlar kor olar! Gözəlliyin seyrində qovrula, Gözəlliyə təşnə olan oclanlar.

Azərbaycan poeziyasını və şairlərimizi sevgisiz təsəvvür etmək mümkün deyil. Şirxan Aranlı da ömrünün bu yaşlı çağlarında "bəlayi eşq"dan yazır. Təbii ki, onun sevgi şeirlərini "payız sevgisi" adlandırmaq olar.

Bu şeirdən hissə olunur ki, Şirxan Aranlı təkəzə dərdinə qalmayıb, orda yaran bütün xəstələri düşündü, onlara baş çəkən ağrınlı gözələri seyr edib, Ana dualarını eşidib.

Mən Şirxan Aranlının həm də bir təbiət aşığı olan bir şair hesab edirəm. onun "Bu

Axar

Səhər günəş doğur, axşam ay. Pəncərəmdə dalğaların dəniz, küçməzindən keçən adamlarla işə tələsirlər günün. Həç ele bil çıxıb getməmişəm, həç ele bil sevməmişəm səni...

Onun təklifi

Yanıdayımsa sil beynindəki qadınları; bir əlçim qum bas edər ayaqlarını yandırmağa, bir havur günaş bəs edər dənizi canlandırmaya, bir ovuc kükək yetər saçlarını rəqsinə... Səndir saçlarım, sinəm, düz və hamar ayaqlarım... Tələsmə... ələrimdən tut, dünyanı unut, cəhənnəm olsun sahil...

***

Sevda nə olduğunu dualarının dimdiyindən vurulan quş daha yaxşı bilər, yol nə olduğunu ayığı olmayan adam daha yaxşı anlayar, ümid nə olduğunu şamsız qalana... Götür bir ovuc dən səp o quşa, ayığı olmayan o adamın çiyindən sal bu yolu, bir şam yandır şamsız qalana... İnan, gözdüyün bu səhranın nə vaxtda sənə olduğunu...

Lənkeran

"SAZBƏNDLİK VƏ SAZBƏNDLƏR" ADLI KİTAB HAZIRLANIR

"Ozan Dünyası" Aşıq Yarıdıcılığının Təbliği icimai birliyi üzərində Azərbaycan Respublikası Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Səzbəndlik və səzbəndlik" adlı layihənin həyata keçirilməsinə start verilib.

Layihənin oktyabrda başa çatdırılması nəzərdə tutulur.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərə "Böyük Qayıdış"

№ 26 (2350) 14 iyul 2023-cü il

El-elə sığsa da...

Azərbaycan Respublikasının
Mediantın İnkişafı Agentliyi

Dünyada Vətəndən, eldən, obadan, yurddan şirin şey yoxdur. Düzdür, ana da, ata da, övlad da şirindir. Amma vallah, Vətən, yurd olmayanda onların şiriniyi də hiss olunmur. Deməli, Vətənin, yurdun yerini heç nə verə bilməz.

Füzuli rayonun 1993-cü ilin avqustun 23-də işğal olunanda 120 minə yaxın Füzuli sakini öz yurd-yuvasından didərgin düşdü. Erməni işğalçıları Füzuli şəhərini, Horadiz qəsəbəsini və kəndləri yandıraraq küllə döndərdi. İnsanlar o yurddan, o eldən gözü yaşlı çıxdılar və hara gedəcəklərini bilmirdilər. Amma nə yaxşı ki, həmin anlarda, həmin məqamlarda dövlət onlara arxa durdu, o insanları məcburi köçkün kimi 60-dan çox rayonda yerləşdirdi.

Əlbəttə, "çətin günlərin ömrü o qədr də uzaq olmur" - deyirlər. Amma bu ömür çox uzaq oldu və illər keçdikcə müxtəlif rayonlarda məskunlaşmış

Füzuli sakinlərinin üreyində dər-dübar bağladı. Dərdə dözməyənlər dünyalarını dəyişdilər, dözlənlər isə birtərə bir günə gəlib çatdılar. Ən çox da Füzuli qaçqınları İmişli, Saatlı, Sabirabad rayonlarında məskunlaşmışdılar. İnsan naminə deyək, onlarda bu elə pənah gətirmiş füzulilərə qucaq açdılar, isti münasibət bəslədilər. Çünki Füzuli camaatı da 1941-45-ci illər Böyük Vətən Müharibəsində bu camaata arxa durmuşdu, taxilla, çörəklə kömək eləmişdi. Hər iki tarixi hadisəni nə füzulilər, nə də Sabirabad, İmişli, Saatlı sakinləri yaddan çıxarmışdılar. Çünki hər iki tərəf kəsdini duz-çörəyə hörmətə yanaşmışdılar.

Füzuli rayonunun Horadiz şəhəri və 22 yaşayış məntəqəsi erməni işğalından azad olundu və qısa müddətdə həmin yaşayış yerində tikinti-abadlıq işləri görüldü. Başqa sözlə deməli olsaq, erməniləri yandırdıqla

rı, daşı-daş üstə qoymadığı şəhər və kəndlər yenidən tikildi. Onlardan biri də son 15 ildə tikilmiş Qayıdış qəsəbəsidir. O qəsəbə ki, qısa zaman kəsiyində dövlətin və Prezident İlham Əliyevin köməkliyi nəticəsində inşa edildi. Həmin qəsəbədə ən müasir infrastruktur; mənzillər, sosial obyektlər, xəstəxanalar, məktəblər, uşaq bağçaları tikildi. Bununla yanaşı, qəsəbədə abadlıq işləri də görüldü. Bir-birindən gözəl parklar, xiyabanlar salındı. Eyni zamanda qəsəbənin bütün küçələrində, yerlərinde müxtəlif ağaclar, güllər və bəzək kolları əkilirdi. İnsanlar qəsəbəyə qayıdandan sonra yeni həyatlarını görüb çox sevindilər ki, onlar ağır və məşəqqətli həyatdan xilas olub, işıqlı bir dünyaya addım atdılar. Əlbəttə, məcburi köçkünlük dövrünün ağır-acısını yaşayan minlərlə insan yeni mənzillərində özlərini daha rahat hiss etdilər.

Biz Qayıdışda olarkən orda yaşayan və işləyən bir neçə sakinlə görüş-dük. Azər Əhməd oğlu Məmmədov öz övladları, nəvələri ilə bu qəsəbədə yaşayır. Deyir ki, oğul, bura gələndə heç də hər şey indiki kimi gözəl deyildi. Düzdür, evlər, sosial obyektlər hamısı vardı. Amma indiki ağaclar və yaşıllıqlar belə böyük deyildi. 10-15 ildə qəsəbəmiz cənnətə çevrildi. Üstəlik də, burada eksəriyyətimiz işlə təmin olunduq. Özüm təqəddüf olsam da, övladların və nəvələrim işləyir. Hələ bizə ekip-becərmək üçün xeyli torpaq sahəsi də verilib. Həmin sahədə biz bostan-tərəvəz məhsulları ekib, il-boyu tərəvəz olan ehtiyacımızı ödəyirik. Burada yetişən kartofun, badımcanın, pomidorun və qarpız-yemişin özge bir dadı var. Oğlunun biri həm də mal-qara saxlayır.

Bizim ətə, toyuq-cücəyə ehtiyacımız yoxdur. Çünki qapımızda mal-qoyunumuz, toyuq-cücəmiz var. Heç ilbo-yu yumurtaya da pul vermirik. Ona görə ki, qapımızda toyuq-cücəmiz var. Bu günümüzə şükür edirik. Deyirik, ötən günlər getsin bir də geri dönməsin!

Qayıdış qəsəbəsinin yolları, küçələri bu insanlar üçün çox əzizdir. Ən azından ona görə ki, hər səhər açılanda bu yolla, bu ciğirli iş dalınca gedir və öz qayıqları ilə məşğul olurlar. Əlbəttə, Vətənin hər ciğiri, hər yolu, hər izi müqəddəsdir. Buranın dərdi də şirindir, qəmi də! Çünki camaat deyir ki, məcburi köçkünlük dövrü yaşayanda, rəhmətə gedənlərimizi dəfn edəndə canımızı qoymağa yer tapmırdıq. Bilmirdik, onu harda dəfn edək, dərdimizi çəkək, yoxsa bu qəriblikdə gəlib-gedən qonaqlarımızı qarşılayaq. Adamı yandıran o idi ki, rəhmətə gedən yaşlı qohumlarımızın çoxu "Füzuli" deyə-deyə dünyasını dəyişdi. Amma indi şükürlər olsun ki, öz yurdumuz, öz elimiz, öz Vətənimizdəyik. Rəhmətə gedənlərimiz olan kimi hamı bir yerə yığılıb, məsələni çox asanlıqla həll edir və çiyinimizə də ağır yük düşmür.

Çünki dövlət burda bizə hər cür şərait yaradıb. Başqa sözlə deməli olsaq, hamı bir-birini arxadır, söykəkdir. Sanki arxamızı uca bir dağa dərəmişik, bu dağ bizim yurd yerimiz, Vətənimiz və Qayıdış qəsəbəmizdir!

80 yaşlı Nəsim Cəmil oğlu Həsənov deyir ki, oğul, doğma torpağa, Vətənə qayıdandan sonra xəstəliyim də yüngülləşib, ağrı-məcmi azalıb. Həmişə deyirdim ki, Allah mənə öz Vətənimdə ölümü qismət eləsin. Amma Allah mənə öz Vətənimdə yaşamağı qismət

ələyib. İnşallah, ölməyi də mənə nəsib olmasın! Biz İmişliyə məskunlaşmışdıq. Camaatda can deyib, can eşirdi. Onların yaxşıqlarının ömrümüzün sonuna qədər çıxarmıyıq. Amma ataların bir sözü var: "El-elə sığar, ev-evə sığmaz". Əlbəttə, onlar bizə nə lazımdı edirdi, ancaq öz evimizin yerini heç nə verə bilməz. Qəsəbəmizdə şükür Allaha, hamı yaxşı dolanır, hətta yaxşı adamlar dolanışığın yolunu daha asan tapırlar. Məsələn, bizim bir qonşumuz var - Yaqub Şirinov. Çox fərəsləli və bacarıqlı oğlandır. Haramı düzündə torpaq götürüb orada əkin-biçinlə məşğuldur. Hər il xeyli taxıl, kartof, qarpız-yemiş becərir. Satdığıni satır, satmadığını da ehtiyacı olan adamlara paylayır. Yaqub öten il mənə bir kışe kartof, bir kışe də soğan pay verdi. Allah saxlamış, həm də ticarətlə məşğuldur. Mağaza və köşklər işləyir və nə qədər adama iş yeri açılıb.

Qayıdış qəsəbəsi, sözün həqiqi mənasında bu gün füzulilərin ən çox məskunlaşdığı və yaşadığı məntəqələrdən sayılır və burada yaşayan insanlar rahat, firavan həyatları üçün Ulu Öndər Heydər Əliyevə və Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq edirlər. Onlar deyirlər ki, biz Qayıdışa gələndən sonra Vətənin necə müqəddəs olduğunu bir daha yerişdik, göydə Allaha, yerdə Prezidentə şükür edirik! Deməli, Vətən sözün həqiqi mənasında şirindir və onun qədrini bilməli-yik!

Faiq QİSMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
MEDİANTIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Nizaməddin Şəmsizadə

Qubam haqqında bu yazını romantik şair Abbas Səhətin məşhur "Vətən" şeirindən götürüldüyü bu sözlərlə başlamışam təsadüfi deyil:

Könlümün sevgili məhbubu mənim
Vətənimdir, vətənimdir, vətənim!

Vətən mənim üçün Qubadan, dünyaya göz açdığım qədim türk obası İspik kəndindən başlayır. Biz kənd uşaqları ilk dəfə ayaq açanda dəbdəbeli evlərdə yeriməmişik, həyatda, torpağın üstündə gəzməyə başlamışdıq. Uşaq ilk addımlarını atanda tez-tez yuxılır, təəcübəndə ağzını açıb və torpaq ağzına dolur. Mən də ilk dəfə beləcə İspik kəndindəki həyətində yuxılanda ağzıma Quba torpağı dolub. Mən torpağın dadını ilk dəfə onda bildim. Sonralar həmin torpaq məni görkəmli alim və vətəndaş ələyib. Cəsur sovet kəşfiyyatçısı Nohan Vaysin qəhrəmanlığını bəhs edən "Qalxan və qılınc" filmindəki mahnı mənim gənclik nəğməmdir.

Hardan başlanır vətən, nədən başlanır vətən,
Əliba kitabının ilk səhifələrindən
Ösgeç ataların qəlbindən qoparılan
Məhəbbət andı ilə başlanır vətən.

Vətən insanın öz içindən başlanır: mahnı kimi, sevgi kimi. Vətən insanın arzularında və eməllərində yaşayır. Mən Vətənim - Qubamı sətir-sətir əsərlərimdə 40 kitabıma, 300 məqaləmə köçürmüşəm. 70 yaşımın tamamına bir il qalır. Bu ömür ərzində heç vaxt Qubasız qalmamışam, hara getmişəmə özümdən əvvəl Qubanın adını çəkmişəm. Bu ad mənim kimlik sənədim, şəxsiyyətimin möhkümüdür.

Uşaqlarım həmişə Bakıdan Qubaya gələndə Qubanın ərazisinə girəndə xorla oxuyurlar:

Bir yanın şah dağı, bir yanın Xəzar,
Meyvəli bağların aləmi bəzər.
San belə deyildin azal, ay Quba,
Nə qədər gözəlsən, gözəl, ay Quba.

Qubanın təbiəti Allahın şah əsəridir, mənim Qubam gözəllər gözəlləndən də gözəldir. Bu diyarın həm həmişə gözəldir, həm də məniyyəti.

Qubada tarixi-ictimai mühiti böyük-küçük münasibətləri və ailə kultu müəyyənləşdirir. Qubalı ailəsi yüksək sevgi, sərt əxlaq, qarşılıq-

"Könlümün sevgili məhbubu" Quba

İl hörmət, sədaqət üzərində qurulur. Qubanın tarixi haqqında yekdil bir fikir yoxdur. Bəziləri onu Nadir şahın sözü ilə əlaqələndirir. Nadir şahın qoşununu yara basır, şah qoşunu Qubaya Xaltan kəndinə gətirib orada yerdən çıxan isti suya salır.

Ərazidən keçəndə bir qübbə görür və buranı "Qübbəli şəhər" adlandırır.

Əlbəttə, bu məlumatın elmi əsası yoxdur. Ruslar bir neçə il əvvəl Qubanın cam Şəhəri Dərbəndin 5000 illiyini qeyd edib, bu barədə sanballı bir kitab buraxdılar. Mənim dostum, ləyaqətli Qubalı ziyalı Əkrəm Qafıanoğlu bu yaxınlarda yanıma gəlmişdi, danışdı ki, Məkkədə olub və heyrətə gəlib ki, Məkkənin qapılarında biri "Quba" adlanır. Bu eləyir VII əsr. Deməli, Quba hələ İslamın meydana gəlməyi VII əsrdə neinki mövcud, hətta məşhur imiş.

Ssenarisini Mehdi Hüseyn və Ənvər Məmmədov yazan "Fəteli xan" filmində deyilir: "Nə qədər ki, Bakı Azərbaycanın döyünən ürəyi, Quba tefəkkür mərkəzi olma-yacaq Azərbaycan azad ola bilməz".

Qubalıların başçıları tefəkkürə, Şərq məniyyətinə malik qəhrəman xalq, vətənlilik və dövlətçilik amalı ilə yaşayan əsl vətəndaşlardır. Quba əhalisi politetnik, fəqət, türkəslidirlər. Quba bu gün dövlətimizin yürütdüyü toleranlığın müqəmməl bir modelidir.

Burada onlarla etnik qrup vətənlilik bağları ilə mährəban yaşayır.

AMEA-nın Ədəbiyyat İnstitutunda baş elmi işçi işləyirdim. Bir gün Mərkəzi Komitədən gəlmiş direktorumuz, AMEA-nın müxbir üzvi, çox ciddi və sərt Əziz Mirhəmədov məni yamına çağırırdı. Kabinete girəndə gördüm ki, iki müxbir üzvü - Əziz müəllim və əslən qubalı, görkəmli dilçi Əliheydər Orucov söhbət edirlər. Salam-kəlamdan sonra Əziz müəllim dedi:

- Ministr (o mənə belə müraciət edirdi, bunun da öz tarixçəsi var), Əliheydər Qaşumovla mərc gəlmişik: qubalıları fərqləndirən əsas xüsusiyyət hansıdır? Bu suala gənc və istedadlı qubalı kimi sənəndən cavab istəyirik. Ortada iki yüz manat var, cavabın bizi razi salsa, sən udub mərci aparacağısan.

İlk ağlıma gələni dedim: qubalıların başçıları düşüncəlidir, yerli-pərəst deyillər. Əziz müəllim dedi: Əh, bunu biz də bilirik, sən təze bir söz de. Onda çoxdan düşündüyüm bir fikri söylədim: Qubada hansı qapını döysən, arxasından bir hakimiyyət çıxacaq.

Əliheydər müəllim durub məni qucaqladı. Əziz müəllimin sallaq dodaqlarına təbəssüm və təəcübü qondu. Dedi ki, bu iki yüz manat sənindir, ancaq bizə bir baliq qonaqlığı ver. Məclisdə çox maraqlı söhbətlər etdik...

Qubalıların yüksək qürurə, aydın dövlətçilik tələklirünə malik, qanunlara hörmət baslayan ədalətli insanlardır. Bədnam "Türkmənçay" müqaviləsinə (1828), Azərbaycanı iki yere bö-

lən, işğal aktına qarşı ilk böyük etiraz - üsyan 1837-ci ildə Qubada baş verməmişdi.

Məhəmməd və Yarelinin başçılığı ilə baş tutan üsyan 12 min adam itirərək edirdi. Körtəbii kəndin üsyanı xəyanət nəticəsində məğlub olsa da, işğalçı Rus imperiyasının kökündən sarsıdan tarixi hadisə idi. 15 nəfər fəal üsyançı Quba meydanında asılaraq edam edildi, Hacı Məhəmməd Sibirə sürgünə göndərildi, Yareli qaçıb gizləndi və gizli fəaliyyətini davam etdirdi.

Quba çox gözəldir: lacivərd vadilər, meyvəli bağlar, zümrüd meşələr, buz bulaqlar, təmiz hava və s. Mənə şəxsiyyətimlə bağlı jurnalistlər sual verəndə həmişə demişəm: mən dağ uşağıyam, ruhum təbi gözəlliklərlə nəfəs alıb, uşa Şah dağından qurur və əzəmət, müqəddəs Baba dağından ülvüyyət əxz etmişəm. Bu qe-

yəni xüsusi bir ələmdir. Quba xanımları da, qəməlli, bəyaz sifətli, əsasən mavi gözlü, gülərlü, səmimi, mərhəmətli, cəsur və səməvi bacarıları, zora boyun əyməyən mərəd, namuslu və qeyrətli. Bir sözlə, Qubanın xanımları öz hüsnləri ilə bu məhəlin təbi gözəlliklərinə gözəllik qatırlar. Qubanın qızlarını düşündəndə hürufi şair-filosof Nəsiminin:

Səni bu hüsn-camal ilə, kamal ilə görür
Qorxdular haq deməyə, döndülər insan dedilər.

dahi "Qəlb şairi" (E.Bertels) gözəllik və məhəbbət nəğməkarı Füzulinin:

Heyrət ey büt! Surətin gördükdə lal eylər mən,
Sürətli-halim görən, surət xəyal eylər mən.

bəytləri yada düşür. Quba gözəlləri icra hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad olundu. Gəlin ümid edək ki, Qubaya yeni təyin olunaçaq icra başçısı sələfinin buraxdığı səhəri təkrarlamaz, rayonun inkişafı və əhalinin rifahı naminə səylə çalışsın.

Bir vətəndaş və alim - Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, professor olaraq Azərbaycanın hər yeri mənim üçün əzizdir. Mən bunu hələ 2006-cı ildə çap olunmuş "Azərbaycanlıq" kitabıyla təsdiq etmişəm. Mən hər şeydən əvvəl bir türkəm, türkçü ziyalıyam, türk müsəlmanam və ən başlıcası bir İspikli. Qubalıyam. Bütün bunlarla fəxr edir, indi qalib ölkənin vətəndaşı kimi şəərəflə, millətimin vəziyyətinə uyğun yaşayıram, böyük ailem - dörd övladım, səkkiz nəvəm var.

Bilirəm, bu yazıda canımın, ruhumun, eşqimin, zehnimin, namusumun Vətəni Qubama övlad sevgimi çatdırma bildimmi? Qubanın hüsnü, gözəlliyi və qürur qarşısında vəcdə gələrək mən də doğma diyarıma bir "Quba" şeiri həsr etmişəm.

5. Qubada müəyyən bir dərəcəli hökm sürür - hamını hər şeydən "razi salmaq" kursu hökm sürür, adamlar pıçpıçla danışıq;

6. Kəndlər qazlaşdırılmayıb. Məsələn mənim İspik kəndim Qubadan vur-tut 9 kilometr məsafədədir, burada məşələri qırıb odun yandırılır, kəndarası yollar işə bərbad vəziyyətə düşür;

7. Qubada bəzi kəndlər hələ də XIX əsrdə rusların verdiyi adla adlanır - Alekseyevka, Petro-pavlovka, Vladimirovka. Mənim bağ evim Alekseyevka kəndindədir. Deməyə də utanıram, türk düşməni olan I Pyotrun, rus çarı Alekseyin adlarını bu vaxta qədər saxlamaq görəsən kimə və nəyə lazımdır ki?;

8. Digər rayonlarda rəhbərlər həmin rayonların çıxması görkəmli ziyallıqları mütəmadi maraqlanırlar. Təəssüf ki, Quba haqqında bunu demək olmaz. Hər yay üç ay doğma rayonunda olur, Diaqnostika mərkəzində hemo-dializ olunuram, tibb kollektivindən yerlə-göy qədər razıyam. Burada bütün ağır xəstələr diqqət və qayğı ilə əhatə olunub. Amma rayon rəhbərliyindən heç kim gəlib soruşmur ki, necəsən? Təkcə, Quba muzeyinin direktoru Məryəm Hacıyeva mənimlə əlaqə saxlayır.

Qeyd edim ki, mən bu yazını bitirəndən sonra Prezidentin sərəncamı ilə Quba rayon icra hakimiyyətinin başçısı vəzifəsindən azad olundu. Gəlin ümid edək ki, Qubaya yeni təyin olunaçaq icra başçısı sələfinin buraxdığı səhəri təkrarlamaz, rayonun inkişafı və əhalinin rifahı naminə səylə çalışsın.

Bir vətəndaş və alim - Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, Əməkdar elm xadimi, professor olaraq Azərbaycanın hər yeri mənim üçün əzizdir. Mən bunu hələ 2006-cı ildə çap olunmuş "Azərbaycanlıq" kitabıyla təsdiq etmişəm. Mən hər şeydən əvvəl bir türkəm, türkçü ziyalıyam, türk müsəlmanam və ən başlıcası bir İspikli. Qubalıyam. Bütün bunlarla fəxr edir, indi qalib ölkənin vətəndaşı kimi şəərəflə, millətimin vəziyyətinə uyğun yaşayıram, böyük ailem - dörd övladım, səkkiz nəvəm var.

Bilirəm, bu yazıda canımın, ruhumun, eşqimin, zehnimin, namusumun Vətəni Qubama övlad sevgimi çatdırma bildimmi? Qubanın hüsnü, gözəlliyi və qürur qarşısında vəcdə gələrək mən də doğma diyarıma bir "Quba" şeiri həsr etmişəm.

Orada belə misralar var:

Dikib gözəlləri Şah zirvəsində,
Bəhrəli bağların aynası Quba.
Ağappaq don geyib Şahın qarından
Azəri yurdunun çalması Quba.

Quba tarix boyu zirvədə olub, gələcəkdə də ucalıqda olacaq. Yarım əsr bundan qəndəm mən Bakıya universitetə gələndə özümə Şah dağın vüqarını, Baba dağın ülvüyyətini, bir qubalı olaraq kişiliyimi, istedadımı gətirmişəm. İndi də - 70 yaş ərafəsində də deyirəm: Türk millətindənəm, İslam ümmətindənəm, Azərbaycan mamlakətindənəm! Azərbaycan mənim vətənim, Quba onun ürəyimi bitişir yeridir.

Vasif Əliheysev

AVROPANIN KUKLA DÖVLƏTLƏRİ

Cəbəllütiq cirtan bir dövlətdir, eger ona dövlət demək mümkündür. Avropada belə cirtan dövlətlər var, məsələn, Lüksemburq, Andorra, San-Marino... Bu cirtan dövlətləri böyük dövlətlər üçün bir kukla kimi yaradıblar. Yeni kukla dövlətləridir bunlar. Cəbəllütiq de İngiltərənin kuklasıdır. İspanlara başağını üçün yaradıb.

Əhalisi 29,5 min nəfər, ərazisi isə 6,5 kv.km-dir. Yeni bu kukla dövlət boyda Azərbaycanı kənd də yoxdur. Məsələn, Ağcabədinin Hindarx, Tovuzun Qovlar, Şəmkinin Şiştə məhəlləsinin bir məhəlləsi. Ağdamın Qarağacı qəbristanlığı Cəbəllütiqdən böyükdür və ermənilər dağıtmamışdır.

dan əvvəl Qarağacıdakı qəbir daşları Cəbəllütiqin əhəlinə çox idi.

Cəbəllütiq barədə bu qədər. Onu da qeyd edim ki, bu ölkə gərək ki, 711-ci ildə Əməvi xəlifəsi I Validin dövründə bu əraziyə İslam bayrağı taxan sərkərdənin adını daşıyıb, sonra bu, ingilislərin xoşuna gəlməyib, adını dəyişib Qibraltar qoyublar.

"Qarabağ" komandası Çempionlar Liqasının birinci təsnifat mərhələsində bu ölkənin "Linkoln" adlı klubu ilə qarşılaşıb. Adətən Avropa kuboklarında yarışan Avropa vaxtı ilə 20:45-də başlasa da oyun 17:30-da keçirildi. Hava isti, stadion da sünü örtüklü. Bilimləm stadionu gecə işıqlandırması yox idi, ona görə. Yerli komanda təbii ki, belə havada və sünü örtükdə oynamağa alışıb, amma "Qarabağ" üçün günün altında və sünü örtükdə oynamaq təbii ki, çətindir. Onu da deyim ki, bu, ölkədə yeganə stadiondur. Ölkə çempionatının bütün oyunları bu stadionda keçirilir.

Kukla dövlət desək də hər halda Avropadır. Kukla dövlətin təlim-məşq toplanışından sonra ilk rəsmi oyunu idi. Və təbii ki, futbolçular hələ bir-birini yaxşı bəşə bilmirdilər, amma buna baxmayaraq, axırdakı mərhələyə apara bildilər və qalib gəldilər. Qurban Qurbanov və futbolçuları təbrik edirik və bizi Avropada təmsil edəcək "Sabah", "Neftçi", "Qəbələ" klublarına da uğurlar arzulayırıq.

Amma deyəsan bu kukla dövlətdə futbola maraq əla Azərbaycanı kimidi. O qədər az azarkeç var idi ki, məşqçiləri və futbolçuların səs-küyü onlardan çox çıxdı.

"Təbliğətçi"

Tamara İlyiçina Sinyavskaya "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif edildi. Azərbaycan mədəniyyətinin təbliği sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə!

Yaşın 80 illik yubileyi ilə bağlı təltif edilən Tamara xanımı tanıdıq. Yarasaqlı Müslüm Maqoməyevin həyat yoldaşı olub. Hətta Tamara Sinyavskaya Müslüm Maqoməyevə tanışlığının tarixçəsinə danışarkən deyib ki, onların toyunu Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyev Bakıda təşkil edib: "Heydər Əliyev Müslüm Maqoməyevə Bakıda bizim üçün toy məclisi təşkil etdi. Azərbaycanlılar üçün bu, onların fəxri oğullarının toyu idi. Əlbəttə, hamı mənə sinayıcı nəzərlə baxırdı. Mən də özümlə ədəbli aparndım, buna görə də tənbeh olunmadım və əvəzində "gəlin" adına layiq görüldüm. Müslüm mənə deyirdi: "Tamara, sən bütün Azərbaycanın gəlinisin".

Tamara xanımı tanımayanlara tanışmaq üçün deyək ki, o, 2002-ci ildə Azərbaycanın Əməkdar artisti adına və Əməkdar incəsənət xadimi adına, 2003-cü ildə "Şöhrət", 2013-də "Dostluq" ordeninə, 2018-ci ildə "Şərəf" ordeninə layiq görüldü. Azərbaycan 30 ildir erməni və rus hərbi birləşmələrinin hücumlarından əziyyət çəkər, maraqlıdır Rusiyanın xala qatili dünyanın səs tembrinə görə seçilən opera müğənnisi nə vaxt bir dəfə bu haqsızlıqlara etiraz edib, səs cixardı? Azərbaycanın yanında olduğunu deyib?

Nə vaxt "gəlin" olaraq 1 dəfə Azərbaycanda səhnə alıb, gəlini Azərbaycan xalqına orduşuna bəxş edib? Mən görməmişəm, bəlkə görmüşünüzsə deyirəm, Tamara xanım nüfuzundan, maddi imkanından istifadə edərək 30 ildir Rusiya telekanallarında Azərbaycan əleyhinə gedən verilişlərin birinə zəng edərək Azərbaycanla bağlı xoş sözlər deyib?

Azərbaycanın hansı məhənnisi bilir? Bir misra, çox yox! Hansı operasından bir kuplet oxuyub? Nə vaxt Azərbaycan mədəniyyətini təbliğ edib,? Şərəfləndirib? Yəni, nə vaxtsa, Azərbaycanı və azərbaycanlıları "priznavat" əleyib? Mən eşitmişəm!

Əntiqə Rəşid

İndi yağ-bal içində olan "Neftçi"

Şərhciden kinayə

Paytaxt təmsilçisi Serbiyanın "Srvna Zvezda" klubu üz-üzə gəlib. Sankt-Peterburqdakı "Smena" stadionunda oynanılan görüşdə Bakı klubu 0:4 hesabı ilə uduzdu. Matçı rusiyalı baş hakim Artyom Çistyakov idarə edib.

Adalet.az xəbər verir ki, CBC sport-un futbol şərhçisi Elnur Məmmədli bu oyuna bağlı fikirlərini bölüşüb. O bildirib ki, hələ 1999-cu ildə ölkə futbolunda qəpiyə güllə atılan vaxtlarda "Neftçi" "Srvna Zvezda"ya 2:3 uduzmuşdu. Oyundan sonra Vadim Vasilyev demişdi ki, "neyniyim e, mən vurdum, Cahanqir buraxdı". İndi yağ-bal içində olan "Neftçi" he-min "Srvna Zvezda"ya 0:4 uduzdu.

Emin

2023-cü ilin Şuşa şəhərinin Türk Dünyasının Mədəniyyət paytaxtı elan olunması, eləcə də Türk Dünyasının görkəmli şəxsiyyətlərinin ədəbi irsinin təbliği məqsədi ilə Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu tərəfindən Azərbaycanın böyük şairi Molla Pənah Vaqif haqqında "Özü vəzir, sözü şah" adlı yeni kitab nəşr edilib.

Kitabda Molla Pənah Vaqifə həsr olunmuş Azərbaycan və öcnəbi şairlərin şeirləri, onun əsərlərinə yazılan nəzirlər, ədibin həyat və yaradıcılığı barədə Azərbaycan və dünya qələm adamlarının fikirləri toplanıb. Həmçinin nəşrdə "Vaqif" dastanı və Səməd Vurğunun eyni adlı məşhur dram əsəri və Vaqifin Molla Vəli Vədai ilə dəyişməsi yer alır. Topluda tanınmış Azərbaycan rəssamlarının çəkdiyi və şairin təsviri sənətdəki obrazını canlandıran əsərlər, eyni zamanda müxtəlif illərdə Azərbaycan teatrlarında səhnələşdirilən "Vaqif" tamaşalarından çəkilmiş fotolar da əks olunub.

Kitab, layihənin rəhbəri, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyevanın "Molla Pənah Vaqif və bu kitab haqqında bir neçə söz" adlı ön sözü ilə açılır. Yazıda Günay Əfəndiyeva Molla Pənah Vaqifin ədəbi fəaliyyətinin Türk Dünyası üçün kəsb etdiyi önəmdən bəhs edib: "Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu olaraq, Türk dünyasının qiymətli və fəxir adamlarının yaradıcı irsi, onlar haqqında

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun yeni nəşri

Molla Pənah Vaqifə həsr olunub

qələmə alınan əsərlər bizim üçün çox böyük əhəmiyyətə malikdir. "Özü vəzir, sözü şah" kitabı

bu da bu yöndə Fondun fəaliyyətinin növbəti nümunəsidir.

Kitabda şairin şəxsiyyətinə və ədəbi irsinə həsr olunan poetik əsərlər, təsviri sənət inciləri bir daha göstərir ki, Vaqif yaşayır və daim Türk xalqları ilə bir yerdədir".

Qeyd edilməlidir ki, "Zərdabi" nəşriyyatında çap olunan kitabın tərtibçisi və redaktoru şair Fərid Hüseyn, bədii tərtibçi Əməkdar İncəsənət xadimi Ziyadxan Əliyev, məsləhətçisi Əməkdar Mədəniyyət işçisi Barat Vəsal, izahların müəllifi tərcüməçi Məhəmməd Nuridir.

Türkiyənin ən məşhur istirahət mərkəzlərindən biri - Dalaman

Dalaman heyratəmiz təbii ilə hər il daha da çox turist cəlb edən və nisbətən gənc bir tətil bölgəsidir. Ərazi portağal bağları, yaşıl təpələr, Aralıq və Egay dənizləri ilə əhatə olunub. Kurort gəzənlər üçün qədim yaşayış məskənlərinin qalıqları, eləcə də istiqadət qatar stansiyası ilə məşhurdur.

Maqalədə Dalamanla bağlı bütün maraqlı məlumatlar qeyd olunacaq.

Adalet.az xəbər verir ki, Dalaman Türkiyənin cənub-qərb sahili, iki dənizin sərhədində yerləşir. Marmaris və Fethiyyənin məşhur kurortlarından biridir. Ərazi yaşıl təpələr, yerli çimərliklərin firuzəyi suları və çox gözəl təbiətə əhatə olunub. Otuz mindən çox əhali olan şəhərin kiçik olması hər il milyonlarla turisti qəbul edən Türkiyə sahillərinin ən məşhur istirahət mərkəzlərindən biri olmasına mane olmur.

Alimlərin fikrinə, indiki Dalaman bölgəsindəki yaşayış məskənləri də dövrünə, təxminən 3000 il əvvələ aiddir. Eramızdan əvvəl XIII əsrdə burada artıq yunan müstəmləkəsi yaranmışdı. Sonralar bu bölgəyə farslar hakim oldub və Makdoniyalı İskəndərin ölümündən sonra Dalaman Likiyanın bir hissəsi oldu. XI əsrdə bölgəni

fəth edən Səlcuqlular şəhərin mədəniyyətinə, adət-ənənələrinə və dininə böyük təsir göstərmişlər. 13-cü əsrdən 20-ci əsrdə qədər Osmanlı İmperiyasının bir hissəsi olduğu üçün ərazinin mükiyyətinə Osmanlı türkləri həkimrənliq edirdi.

1987-ci ildə Dalaman beynəlxalq hava limanının açılışından sonra şəhərin istirahət məkanı kimi inkişafı başladı. Dalaman bugün böyük bir naqliyyat mərkəzi və məşhur tətil bölgəsidir. Dalaman çimərliyi, daha doğrusu yaxınlıqdakı Sarıgerme kəndi buradakı ən yaxşı çimərliklərdən biridir. Ekoloji cəhətdən təmiz və üzgüçülük üçün təhlükəsiz olduğuna görə hər il "məvi bayraq"la mükəttəfləndirilir. Uzunluğu 7 kilometr olan bu böyük təbii çimərliyin qumu yumşaq və xoşdur. Dalaman yaxınlığındakı Dalyan kurort şəhəri

heyratəmiz İztuzu çimərliyinə ev sahibliyi edir. Çimərlik qoruğunun bir hissəsidir və dəniz təsəvvərləri hər il buraya yumurta qoymaq üçün gəlir. Çimərlik sahəsinin uzunluğu 5 km-dir və yumşaq qumla örtülüdür. Bu çimərlik üzgüçülük üçün əlverişlidir və burada böyük təsəvvərlərə rast gələ bilərsiniz və ya şanssızlığınız kiçik tısbağaların qumdan keçib necə dənizə gəldiyini seyr edə bilərsiniz.

Şəhər mərkəzinin yerli avtobus və ya taksi ilə çimərliyə gedə bilərsiniz. Bu səbəbdən burada müəmmal olaraq yaxta və ya qayıq səfərləri həyata keçirilir. Bölgəni kirayə götürdüyünüz qayıqla və ya çoxlu turistin olduğu yaxta ilə gələ bilərsiniz. Sarıgerme çimərliyində uşaqlar və böyüklər üçün çoxlu əyləncəni təklif edən xüsusi sahə var.

Məşhur Dalaman çay boyuncu rafing gəzintiləri ekstrəmə istirahət etməyi sevənlər üçün uyğundur. Rafingdə yeni başlayanlar, eləcə də təcrübəli olanlar iştirak edə bilər. Rafing peşakartların rəhbərliyi və müşayiəti ilə həyata keçirilir.

Dalamanın əsas cazibəsi - onun ardıc, zeytin və sitrus ağacları ilə örtülmüş gözəl mənzərəli təpələri, təmiz dənizi və əcazkar təbiətidir. Kurort ərazisində çoxoxsuz xurma ağacları ilə əhatə olunmuş park və Misir hökmdarı Abbas Poşho məscidi də var. 19-cu əsrdə böyük ov həvəskarı olan Misir kralı çoxlu canluların yaşadığı yerdə ov etmək qərarına gəlib və bu məqsəd üçün Dalaman seçilib. Kral bu işi fransız memarlarına həvalə edib, onlar da İsgəndəriyyə üçün qatar stansiyası tikdirdilər. Ancaq təsadüfən oxvananın layihə

Dünyanı velosipedlə səyahət etməyə 6 il hazırlasın və səyahətlərinin bir ilini tamamlayan Murat Üstüner və Yasemin Kurucu cütlüyü bu günə qədər 12 min kilometr pedal çevirərək 12 ölkəni gəziblər.

Murat Üstüner və Yasemin Kurucu 14 il əvvəl universitetdə tanış olublar. Tələbəlik illərində Balkanlara ilk səfərinə edən gənc cütlük evləndikdən sonra dünyanı velosipedlə gəzməyə qərar verib. Universitetdə müəllim işləyən 36 yaşlı Kurucu və marketinq sahəsində çalışan heyət yoldaşı 35 yaşlı Üstüner işlərindən ayrılaraq pedal çevirməyə başlayıblar.

15 may 2022-ci il tarixində İrən Təbriz şəhərindən velosiped sürməyə başlayan cütlük bir ildən çox davam edən səyahətlərindən danışdı. Üstüner səyahətə velosipedləri ilə getdikləri, lakin Covid-19, mühərriblər və qarşıdurmalar səbəbiylə bağlı sərhəd qapıları və coğrafi maneələr səbəbindən zaman-zaman yerli naqliyyat vasitələrindən də istifadə etdiklərini söyləyib.

Orta Asiyadakı velosiped turlarını başa vurdudan sonra Çinin quru sərhədləri bağlı olduğu üçün teyyərə ilə Cənubi Koreyaya getməli olduqlarını bildirdən Üstüner Cənubi Koreyadan ada ölkəsi Yaponiyaya keçərkən bələrdən də istifadə etdiklərini deyib.

1 ilə velosipedlə Türkiyədən Malayziyaya

Velosiped turu edənlerin rahatlıq səviyyəsinin bir az aşağı olduğunu, səyahətləri zamanı adətən çadırlarda və düşərgələrdə qaldıqlarını ifadə edən Murat Üstüner "Bəzən yerli əhəlinin evlərində qonaq olurduq. Gəzdirmək ölkələrdə yerli dəlikatəslərin dadına baxırıq, lakin yeməklərimizi daha çox özümlə bəşiririk. Zaman-zaman yaşayış müqəbilində könüllü olaraq müxtəlif yerlərdə işləyirik. Bütün bunlar bizə bütöçəmizə nəzarət etməyə və daha qənaətli səyahət etməyə imkan verir". Deyə qeyd edib. Ən çox səyahət bütöçəsi ilə bağlı soruşulduğunu ifadə edən Üstüner bunları söyləyib: "Bütöçəsiz səyahət etmək mümkün deyil, bütöçə olmalıdır. Amma bütöçəni müəyyən edən şey insanın öz rahatlıq səviyyəsidir. Bu gün dünyada minlərlə insan yerli əhəlinin evlərində qalaraq, könüllü iş görürək və ya düşərgə etməklə dünyanı səyahət edir. Ən əsas qapının ağzından çıxmaya və rahatlıq zonasını tərk etməkdir". Velosipedlə gədkərən bəzən sərhəd keçidləri problemlər yaşandı

ğına diqqət çəkən Üstüner belə davam edib: "Cənubi Koreyaya gedəndə 45 deqiqə, Yaponiyaya isə 1,5 saat polis sorğusunda qaldıq. Bu dirdirdə bizə onları ölkəyə turist kimi gəldiyimizə inandırmaçılıq olduq. Kambocadan Taylanda gərəkən Tayland rəsmiləri bizi ölkəyə buraxmaq istəmədilər. Bununla belə, Banqkok səfirliyimizin rəhbərliyi ilə başqa sərhəd qapısından problemizs daxil ola bildik". Velosiped turlarının sentyabr ayına qədər davam edəcəyini bildiren Üstüner, "Sinqapurdan sonra velosipedlə yola davam edəcəyik, yoxsa Türkiyəyə döncəyik, bunu zaman göstərəcək" dedi. Yasemin Kurucu səyahətləri

çün sponsor olmadığını və bildiriyiğın pulla maliyyələşdiklərini de açıqlayıb.

Özəri kimi səyahət etmək istəyənlərə rahatlıq zonasından çıxmağı tövsiyə edən Kurucu, "İnsanın rahatlıq zonası olmalıdır, amma heç vaxt ondan asılı olma. Çünki bu komfort zonası təəssüf ki, zamanla insanların cəsəreti ölüdür", - deyə bildirdi.

Yasemin Kurucu Türkiyədə velosiped turu edənlerin sayının az olduğunu toxunaraq, "Təəssüf ki, velosiped sürən qadınların sayı daha da azdır. Bu turu gətdiyimiz zaman xaricdən təkbəqına, həyat yoldaşı və ya dostu ilə velosiped sürən qadın qadın gördük. Mən də əvvəlcə çox qorxdum, amma özümlə inandım və indi Malayziyaya çatdım" deyib.

Türkiyədən daha çox qadının velosiped turuna çıxmasını istədiyini və yoldaşlarını hələndəyənini ifadə edən Kurucu, "Başladığımız gündən 1 il keçdi. Bu müddət ərzində 12 min kilometr pedal qət edərək Malayziyaya qatdıq. Bəz ind i Sinqapura gedirik", - deyə bildirdi.

Adalet.az səhnəyə yeni addımlarını atan gənc ifaçı Ləman Əliyeva ilə müsahibəni təqdim edir.

"Səhnəyə yeni addımlarınızı atırsınız. Təbii ki, bir işə yeni başlayan hər kəsə çətinliklər olur. Hansı çətinliklərlə üzləşmişsiniz?"

-Hər kəs kimi mən də çətinliklərim olur. Düşünürəm ki, bu, çox normal haldır. Məşhur olmaq istəyirəmsə qarşılaşdığım çətinliklərə dözməliyəm. Klip çəkiləndə, məhni seçimlərdə və maddi məsələlərdə çətinliklər heç də təəccüblü deyil. Amma düşünürəm ki, mən zəhmətimlə və sənətimlə bütün çətinlikləri aşmalıyam.

Çətinliklə qazanan hər şey gözəl olur. İnsan çətin qazandığı uğuru asan itirmək istəmir. Ona görə də qazandığı uğuru, zirvəni daim qorumağa çalışır. Yeni çətinliklər məni qorutmur.

-Kimləri dinləyirsiniz? Dinlədiyiniz ifaçıların sizin sənətinizə nə kimi təsiri olur?"

-Çox sevdiyim sənətçilər var. Hansı ki, daim dinləyirəm. Onlar-

"Sübut etdim ki, mən bu səhnəyə lazımam"

Ləman Əliyeva: "Özümü toy müğənnisi kimi görmürəm"

dan nələrsə öyrənmək mənəm üçün xoş olur. Çünki onlar artıq səhnədə öz sözünü demiş sənətçilərdir. Mən də istəyərim ki, səhnədə öz yerini tutmuş bir sənətçi olum. Daim bunun üçün çalışıram. Və inanıram mən bacaracağam. İnsan uğur qazanacağına inanmalıdır. İnam olanda heç bir uğura sahib olmaq mümkün deyil. Bacaracağına inanıb uzun bir yola çıxmaq insana yaşamaq həvəsi gətirir.

"Estrada janrında ifa edirsiniz və vokal dərsəri alırsınız... Ləman xanım özünü daha çox hansı istiqamətdə uğurlu ifaçı hesab edir?"

-Bəli, bildiyiniz kimi hazırda estrada janrında ifa edirəm və eyni zamanda vokal dərsəri alıram. Sənətimi çox sevirməm. Bu sənətdə səsime güvənərək çox şey edə biləcəyimi düşünürəm.

Mənim hansı istiqamətdə daha uğurlu olacağım zamana bağlıdır. Fikirimə, bunu zaman göstərəcək. Hətta ola bilər ki, mən bir başqa janrdə daha uğurlu ifa edə bilərəm. Niyə də olmasın? Əgər bir işi bacarırsansa onun niyə etməyini ki?"

-Gənc ifaçı kimi səhnəyə nə kimi yeniliklər gətirməyi düşünürsünüz?"

-Yeni layihələrimiz ar. Ümid edirəm ki, o işlər sənətimdə mənə uğur qazandıracaq. Orta səviyyəni heç vaxt qəbul etməmişəm. Mənim üçün yuxarı olmalıdır, ya da heç olmalıdır. Mən zəhmətimlə, komandamın köməyi ilə və dostlarımın dəstəyi ilə yuxarı pillələrə ucalmaq istəyirəm.

Zirvələrə çatmaqın əsas yolu işə zəhmətdən keçir. Çalışacağam ki, səsimlə, istedadımla illərdir səhnədə dolaşım, bir iş görməyən müğənnilərə ömək olum. Səsi oyləmə özünə müğənni deyənələri ən sənət göstərəcək. Səhnə sənət göstərmək üçündür. Arzulayırıq ki, bütün müğənnilər sənətdə yalnız və yalnız sənət göstərsinlər.

-Yeni klipiniz işiq üzü gördü. Bu klipin ərsəyə gəlməyi sizin üçün çətin olmadı ki?"

-Siz yaqın ki, Fəzan Səfərova ifa etdiyimiz "Mashup"u deysiriniz. Ancaq digər işlərimiz də var. Bu klipdə zəhmət keçənlər çoxdur. Yeni böyük komanda ilə çalışırıq.

Layihə rəhbəri və rejissor DJ. Roşnka, produsser Ayten Əliyeva, piar meneceri Həməz Məmmədli, musiqi dirketoru isə Səfer Zəmandir.

Qarşıda böyük layihələrimiz var. Çətinliklə də olsa hamısını ərsəyə gətirməyə çalışırıq.

-Bilirsiniz ki, bu sənətin də özünəməxsus çətinlikləri var. Ona görə bəzən ailələr qızlarının müğənni olmağını istəmərlər. Sizdə necə oldu? Ailənizi asanlıqla razı sala bilərsiniz?"

-Bu mövzu mənim üçün çox həssas məqamdır. Çünki atam Bircinci Qarabağ savaşında şəhid olub. Mən şəhid Məzahir Əliyevin qızıyam.

Anam bizi (bacımla mən) tək böyüdü. Bizə həm ata, həm ana olmağa çalışıb. Artıq üç ildir ki, anam da dünyasını dəyişib.

Əlbəttə, bir çox müğənnilərin heyatında olduğu kimi mənə də oxumayıq qəbul olunmurdu.

Bununla bağlı çətinliyim olurdu. Amma mən öz istedadımla, zəhmətimlə, bacarığımla sübut etdim ki, mən bu səhnəyə lazımam. Müğənni olmaq uşaqlıq arzusu idi.

-Gənc ifaçı kimi fikirləriniz maraqlıdır. Sizcə toylarda ifa etmək müğənninin səsine və adına məni təsir edirmi? Yoxsa hər şey müğənnidən asılıdır?..."

-Mən özümü toy müğənnisi kimi görmürəm. Özümü estrada janrında ifa edən səhnə müğənnisi kimi görürəm. Amma toy da el çənliyidir və bizim adımızdır. Toy bir məktəbdir. Bu mənim şəxsi fikrimdir. Düşünürəm ki, toyda ifa etməyi bütün sənətçilər, ifaçılar bacarmalıdır.

Doğrudur, estrada janrdə ifa edən müğənniyəm. Amma zamanla toylarda da gedəcəm, el şənliklərində iştirak edəcəm. Düşünürəm ki, bunlar mənim olmalıdır. Fikirimə, çətinlikləri görməsək zirvələri fəth edə bilərik. Mən də bu çətinlikləri yaşamağımı ki, gələcəkdə də öz uğurumu, öz zirvəmi, öz sənətimə uca tutum

-Yaxın gələcəkdə dinləyicilərinizə hansı yeni işlərinizi təqdim edəcəksiniz?"

-Bayaq qeyd etdiyim kimi, yeni layihələrimiz var. Bizim böyük komandamız da, O komanda ilə birlikdə çalışırıq. Maraqlı işlərimiz olacaq. Ərsəyə gətirdiyimiz hər bir işi məni sevənlərə təqdim edəcəyik. Sizə və kollektivinizə təşəkkür edirəm.

Əntiqə Kerimzadə

ELANLAR

09.07.1999-cu il tarixdə 35 nömrə ilə Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına alınmış Azərbaycan Respublikaqılar Partiyasının (ARP) şəhadətnaməsi, nizamnaməsi və möhürü üçün etibarsız sayılır.

Həsənov Ələsgər Sabir oğlunun adına Binəqədi qəsəbə bələdiyyəsi tərəfindən verilmiş torpaq Qərarı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

"GOLD LOGISTICS" MMC (VÖEN 1307516921)-yə aid Möhür itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Fərdi sahibkar İmanova Aybəniz Ağasəf qızı (VÖEN: 1701225872)-na aid Mühəsibat uçotuna aid sənədlər, (NKA) Kassa çəkələri, Kassa qəbzələri, qeydiyyat sənədləri və digər sənədlər itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Təsisçi və baş məsləhətçi: Aqil ABBAS

Baş redaktor: İradə TUNCAV

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmis və "Son dəqiqə" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 saylı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h/v VÖEN 9900003611
Müxbir hesabı: AZ37NABZ01350100000000001944
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2x hesab N: AZ42AIB38070019441100451111 VÖEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ.1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 434-55-98
Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 137
Çapa imzalanmışdır.
13.07.2023

